

Załącznik do
Uchwały nr LIII/206/2014
Rady Gminy Braszewice
z dnia 23 października 2014 roku

Strategia wraz z Programem Rozwoju Gminy Braszewice na lata 2014-2020

Projekt

BRĄSZEWICE, 2014

Spis treści

I. WSTĘP	3
II. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA W GMINIE BRĄSZEWICE	5
1. Ogólna charakterystyka gminy	5
1.1. Położenie geograficzne	5
1.2. Wielkość i charakter gminy	6
1.3. Rys historyczny	8
2. Zasoby gminy	8
2.1. Demografia	8
2.2. Rynek pracy	13
2.3. Zasoby przyrodnicze	15
2.4. Zasoby kulturowe	21
2.5. Infrastruktura techniczna	22
2.6. Strefa gospodarcza	26
2.6.1. Zarejestrowane podmioty gospodarcze	26
2.6.2. Rolnictwo	29
2.6.3. Turystyka	30
2.7. Infrastruktura społeczna	33
2.7.1. Oświata	33
2.7.2. Kultura	35
2.7.3. Sport	36
2.7.4. Pomoc społeczna	37
2.7.5. Bezpieczeństwo publiczne	39
2.8. Sfera finansowa	40
III. Analiza SWOT	44
IV. ELEMENTY STRATEGII ROZWOJU GMINY BRĄSZEWICE	46
1. Misja i wizja gminy Brąszewice	46
2. Cele rozwoju gminy	47
V. NAWIĄZANIA DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	60
VI. FINANSOWANIE STRATEGII	66
VII. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU	67
VIII. PLAN INWESTYCYJNY	73
Spis tabel	74
Spis wykresów	74
Spis rycin	75
Załącznik: Wyniki ankiety	76

WSTĘP

„Strategia wraz z Programem Rozwoju Gminy Brąszewice na lata 2014-2020” to najważniejszy dokument strategiczny w gminie, określający cele i kierunki rozwoju w których upatruje się poprawę warunków życia jej mieszkańców. Zgodnie z założoną wizją, ich realizacja przyczyni się nie tylko do wzrostu jakości życia ale także do wzrostu poziomu konkurencyjności i atrakcyjności w regionie oraz rozwoju postaw przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Niniejszy dokument powstał z inicjatywy władz lokalnych, którzy dostrzegli potrzebę kompleksowego rozwoju gminy, obejmującego takie obszary jak: gospodarka (wraz z turystyką), społeczeństwo, środowisko oraz przestrzeń i infrastruktura. Stanowi również odpowiedź na wciąż zmieniające się warunki gospodarowania, zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne oraz wzrost konkurencyjność otoczenia gminy. Ponadto z uwagi na wieloaspektowy i wielopodmiotowy charakter Strategii do udziału w formułowaniu jej założeń i kierunków działań zaproszono przedstawicieli władz samorządowych, placówek oświatowych, instytucji kulturalnych, lokalnych przedsiębiorstw, jak również samych mieszkańców gminy Brąszewice. Biorąc udział w organizowanych konsultacjach społecznych mieli oni wpływ na ostateczną wersję dokumentu. Uwzględnia ona bowiem potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej, promując współpracę pomiędzy wymienionymi wyżej jednostkami. Dlatego też Strategia to najważniejszy plan postępowania władz, jak i narzędzie współpracy oraz swojego rodzaju „ścieżka”, którą należy podążać by zapewnić trwałą i zrównoważony rozwój gminy. Dodatkowo zgodnie z art. 15 znowelizowanej Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Strategia rozwoju czy też Program rozwoju to dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym. Określa ona działania przewidziane do realizacji zgodnie z ustalonym systemem finansowania i realizacji, stanowiącym element wyżej wymienionego dokumentu. W trakcie pracy nad niniejszym dokumentem, zgodnie z nowymi zapisami przytoczonej Ustawy, uzupełniono zapisy Strategii o plan inwestycyjny, który zawiera wykaz najważniejszych inwestycji z punktu widzenia poprawy warunków życia na terenie gminy Brąszewice.

Z jednej strony dokument zawiera diagnozę stanu społecznego-gospodarczego gminy Brąszewice, z drugiej natomiast zbiór sprecyzowanych potrzeb i wynikających z nich kierunków działań. Określając poszczególne kierunki skupiono się na walorach, a więc mocnych stronach gminy oraz szansach jakie wynikają z jej najbliższego otoczenia. Ponadto uwzględniono również jej słabe strony, jednocześnie starając się minimalizować wszelkie pojawiające się zagrożenia. Cele strategiczne i operacyjne niniejszego dokumentu

opracowano na podstawie zidentyfikowanych problemów, które uwidoczniły się podczas analizowania stanu obecnego gminy. Wspomnianą diagnozę sporządzono na podstawie ogólnodostępnych informacji Głównego Urzędu Statystycznego, danych Urzędu Gminy Brąszewice oraz informacji zawartych w dokumentach gminnych tj.: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Plan Rozwoju Lokalnego czy Program Ochrony Środowiska. Druga część dokumentu zawiera natomiast elementy o charakterze strategicznym, takie jak: misja, wizja i cele rozwojowe dla gminy, które zostały opracowane na podstawie wyników otrzymanych z części pierwszej (diagnozy) oraz wyników z konsultacji społecznych. Podczas konsultacji społecznych przeprowadzono z uczestnikami wywiad na temat problemów występujących w różnych sferach funkcjonowania gminy. Zostało również przeprowadzone badanie ankietowe, zawierające ocenę warunków życia w gminie oraz określenie istotności działań dla mieszkańców i rozwoju gminy. Ankietę mogli również wypełnić wszyscy mieszkańcy gminy w związku z udostępnieniem jej na stronie internetowej gminy.

Opracowanie Strategii jest warunkiem koniecznym, szczególnie z punktu widzenia ubiegania się o pozabudżetowe środki pomocowe, krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka samorządowa powinna opierać swoje działania inwestycyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na planie strategicznym. Strategia Rozwoju to przede wszystkim zasadniczy dokument, który po wstąpieniu Polski do UE, wskazywany jest jako podstawa funkcjonowania jednostki samorządowej. Jednocześnie dużą szansą na powodzenia realizacji założeń dokumentu jest nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

„Strategia wraz z Programem Rozwoju Gminy Brąszewice na lata 2014-2020” jest spójna z priorytetami i celami dokumentów wyższego szczebla tj.: Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu EUROPA 2020, Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 roku, Strategii Rozwoju Kraju 2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, a także Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

I. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA W GMINIE BRĄSZEWICE

1. Ogólna charakterystyka gminy

1.1. Położenie geograficzne

Gmina Brąszewice położona jest w zachodniej części powiatu sieradzkiego, w województwie łódzkim, na Wysoczyźnie Złoczewskiej wchodzącej w skład Niziny Wielkopolskiej. Dzięki układowi dróg powiatowych gmina Brąszewice ma dogodne połączenie komunikacyjne z takimi miastami jak: Sieradz (30 km), Łódź (95 km), Kalisz (60 km), Wieluń (40 km), Wrocław (130 km), Poznań (160 km). Rzeźba terenu jest mało urozmaicona, najwyższe rejony osiągają 193,6 m. n.p.m., najniższe 160 m. n.p.m.

Rycina 1. Położenie gminy Brąszewice

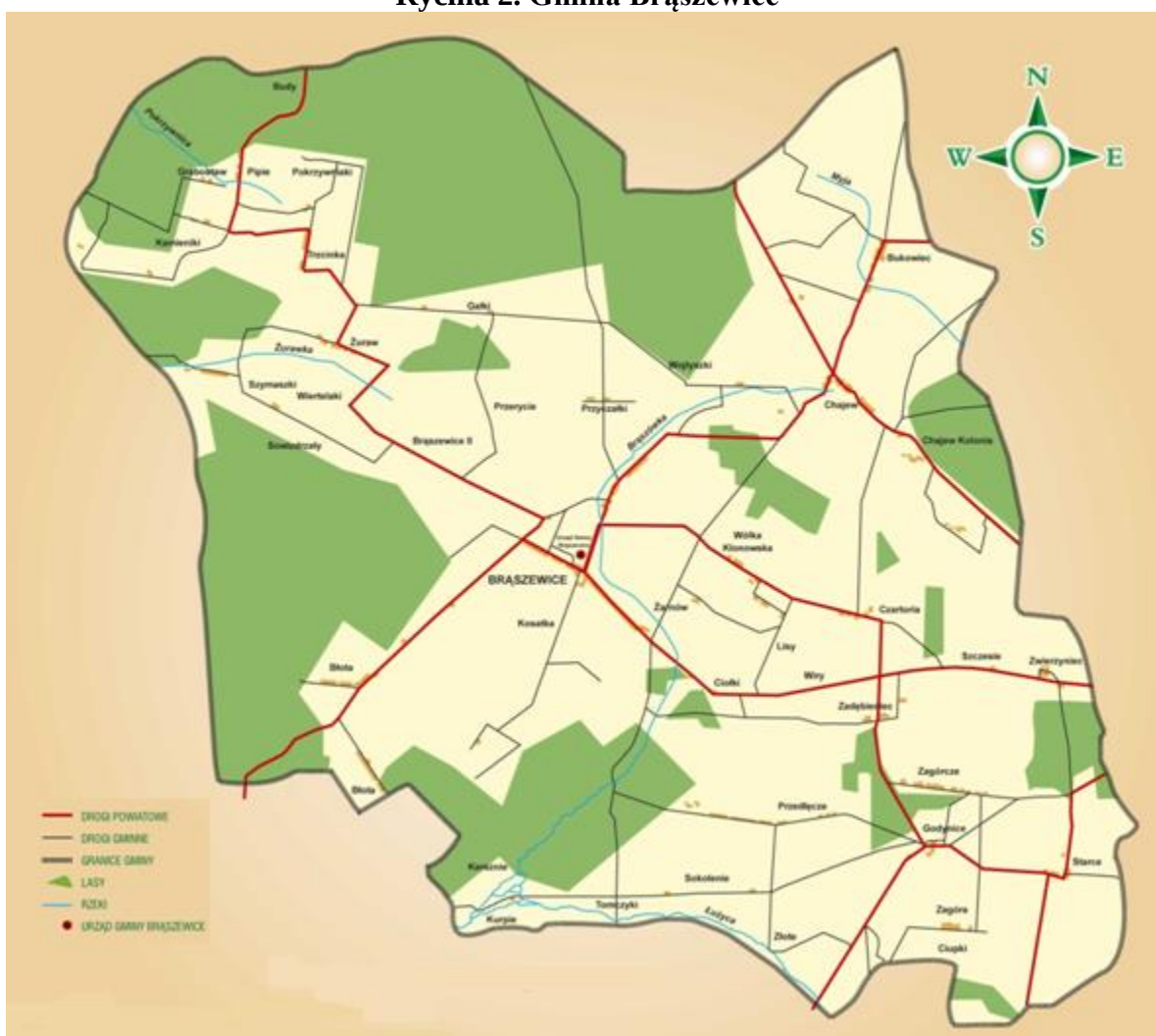
Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.gminy.pl

Gmina Brąszewice jest gminą wiejską, a siedzibą władz samorządowych jest wieś Brąszewice. Gmina graniczy z:

- gminą miejsko-wiejską Błaszki (na północy),
- gminą wiejską Brzeźnio (na wschodzie),
- gminą wiejską Czajków w powiecie ostrzeszowskim i gminą wiejską Brzeziny w powiecie kaliskim (na zachodzie - województwo wielkopolskie),
- gminą wiejską Klonowa (na południu),
- gminą miejsko-wiejską Złoczew (na południowym wschodzie).

Rycina 2. Gmina Brąszewice

Źródło: www.braszewice.bip.net.pl

1.2. Wielkość i charakter gminy

Gmina Brąszewice zajmuje powierzchnię 106,63 km² (10 663 ha). Liczba mieszkańców gminy wynosi 4 455 osób (dane GUS, stan na dzień 31.12.2012 r.). Gęstość zaludnienia na

opisywanym obszarze wynosi ok. 41,8 km². Pod względem obszaru gmina zajmuje ponad 7,1% ogólnej powierzchni powiatu sieradzkiego.

Gmina Brąszewice obejmuje 20 sołectw: Błota, Brąszewice I, Brąszewice II, Bukowiec, Chajew, Chajew Kolonia, Czartoria, Gałki, Godynice, Kamieniki, Kosatka, Przedłęcz, Sokolenie, Starce, Szczesie, Trzcinka, Wiertelaki, Wojtyszy, Wólka Klonowska, Zadębień.

Rycina 3. Sołectwa na terenie gminy Brąszewice

Źródło: www.braszewice.pl

Charakter gminy jest typowo rolniczy, ponieważ ta właśnie forma działalności jest głównym źródłem utrzymania mieszkańców gminy. Poza przedsiębiorstwem zajmującym się mrożonymi wyrobami garmażeryjnymi brakuje w gminie większych zakładów pracy. Dodatkowo ponad połowę powierzchni gminy zajmuje Brąszewicki Obszar Chronionego Krajobrazu. Prawdziwym bogactwem gminy są bowiem walory przyrodniczo-krajobrazowe, w tym głównie lasy, które zajmują blisko 35,8% powierzchni gminy, a dominującym gatunkiem drzew jest sosna. Związana z tym jest także duża liczba przedsiębiorstw prywatnych zajmujących się przeróbką drewna. Także ze względu na cenny drzewostan świerkowo-sosnowo-jodłowy utworzono w gminie rezerwat przyrody Jażwiny.

1.3. Rys historyczny

Brąszewice legitymują się metryką późnośredniowieczną, a nazwa wsi w źródłach pisanych pojawia się w roku 1495. W czasach nowożytnych Brąszewice wchodziły w skład królewskiej należącej do starostwa sieradzkiego. Z tego okresu ocalało stosunkowo dużo dokumentów mówiących o dziejach miejscowości, m.in. znany jest ponowny przywilej powinności mieszkańców z grudnia 1529 roku, wydany w Piotrkowie przez Zygmunta I. W 1557 roku król Zygmunt August nadał wieś staroście Stanisławowi Tarnowskiemu. Brąszewice znane były już wówczas z produkcji młynarskiej i eksploatacji złóż rudy darniowej. W początkach XVII wieku wieś trafia w ręce Gabriela Tarnowskiego, herbu Leliwa na mocy nadania mu dzierżawy przez Zygmunta III Wazę. Władca ten również wyraził zgodę na posiadanie kuźnicy z młynem (zwany Błoński) w Brąszewicach przez Jana Tarnowskiego. Od 1628 wspomniana dzierżawa pozostała w rękach Kacpra Denhoffa. Wsią gminną Brąszewice zostały dopiero w roku 1953, kiedy przeniesiono tutaj siedzibę władz z pobliskich Godynic.

2. Zasoby gminy

2.1. Demografia

Demografia to przede wszystkim nauka zajmująca się prawidłowościami rozwoju liczby ludności, w charakterystycznych dla danego okresu, warunkach społeczno-gospodarczych występujących na danych obszarze. Zajmuje się nie tylko zmianami liczby ludności, ale także strukturą tej liczby, np. pod względem ekonomicznym, uwarunkowaniami tych zmian i ich skutkami. Najczęściej brany pod uwagę cechy, które podlegają badaniom są: wiek, płeć, stan cywilny, wykształcenie, zamieszkanie, stan zawodowy czy opis rodziny.

Tabela 1. Ludność mieszkańców gminy Brąszewice w latach 2006-2012

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	4 525	4 477	4 518	4 508	4 488	4 481	4 455
Mężczyźni	2 262	2 244	2 270	2 265	2 274	2 270	2 256
Kobiety	2 263	2 233	2 248	2 243	2 214	2 211	2 199

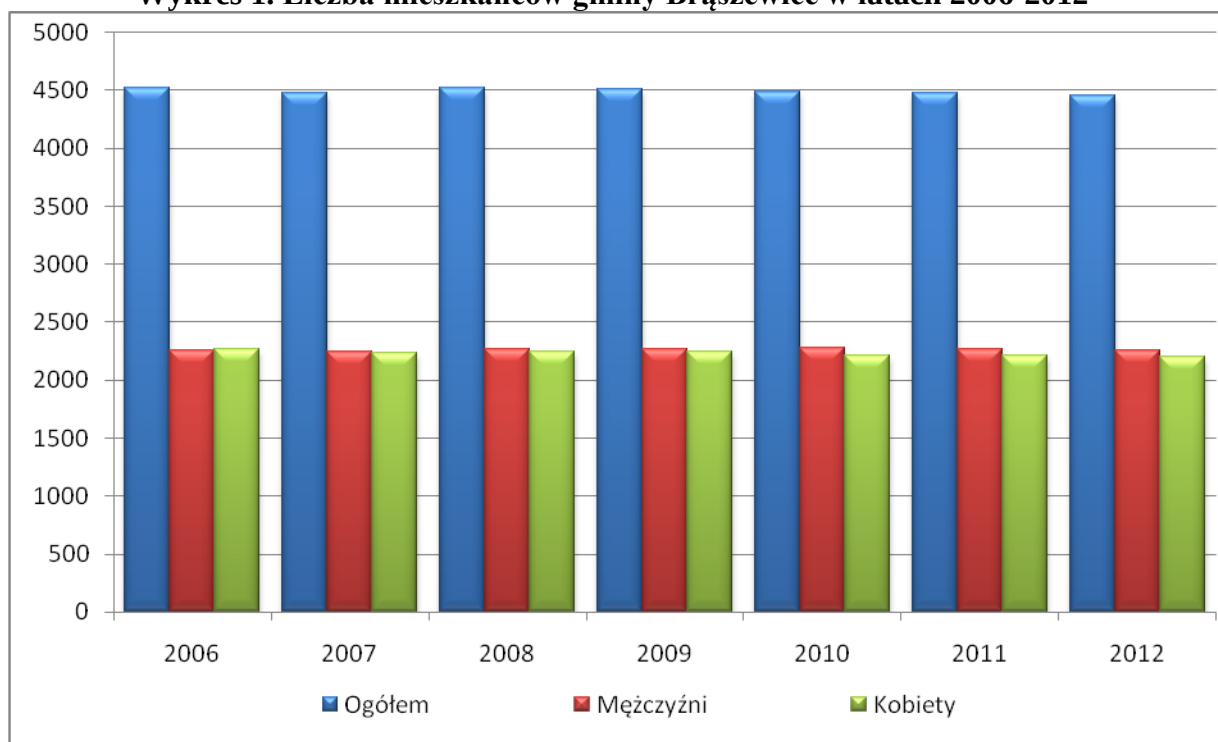
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

Przeprowadzona analiza liczby mieszkańców gminy Brąszewice pozwoliła stwierdzić tendencję spadkową tej liczby na przestrzeni analizowanych lat - 2006-2012. Jedynie w roku 2008 zaobserwowano niewielki wzrost ludności w stosunku do roku poprzedniego (2007). Poza tym przez resztę okresu obserwowano spadek liczby mieszkańców gminy. W roku 2012 odnotowano spadek o 70 osób w stosunku do wartości osiągniętej w roku 2006, co oznacza zmniejszenie liczby ludności o 1,55%. Liczba ludności gminy stanowi 0,18% ludności województwa łódzkiego oraz blisko 3,70% ludności powiatu sieradzkiego. Z poniższych danych wynika, że udział kobiet w całej populacji jest nieco wyższy i w roku 2012 wynosił 50,6%. W związku z tym współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) osiągnął poziom 102,6. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (na dzień 31.12.2012 r.) wskaźnik ten jest niższy niż wskaźnik dla całego kraju (106,6) oraz województwa (110).

Intensywność zaludnienia (gęstość zaludnienia) wynosi 41,78 os/km². Spadek liczebności mieszkańców gminy spowodowany jest głównie ujemnym saldem ruchu naturalnego i ujemnym saldem migracji.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Brąszewice w latach 2006-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

W analizowanych latach przyrost naturalny charakteryzował się znacznymi wahaniami i wynosił odpowiednio: +2 w 2006 roku, -27 w 2007 roku, +26 w 2008 roku, -14 w roku 2009, +15 w roku 2010, +3 w roku 2011 i -4 w roku 2012.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności wg płci w gminie Braszewice w latach 2006 – 2012

Wyszczególnienie	Urodzenia żywe						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	60	37	67	47	53	51	51
Mężczyźni	36	20	38	16	27	30	25
Kobiety	24	17	29	31	26	21	26
Zgony ogółem							
Ogółem	58	64	41	61	38	48	55
Mężczyźni	32	32	15	30	20	28	31
Kobiety	26	32	26	31	18	20	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

Ujemny poziom przyrostu naturalnego w latach: 2007, 2009 i 2012 był spowodowany zarówno gwałtownym spadkiem ogólnej liczby urodzeń (w porównaniu z latami poprzednimi), jak i znacznym wzrostem ogólnej liczby zgonów. Dodatni przyrost naturalny zaobserwowano w latach: 2006, 2008, 2010, 2011. Dodatni przyrost naturalny wpływa bardzo korzystnie na strukturę ekonomiczną społeczeństwa, powiększając w ten sposób stopniowo liczbę osób wieku produkcyjnego.

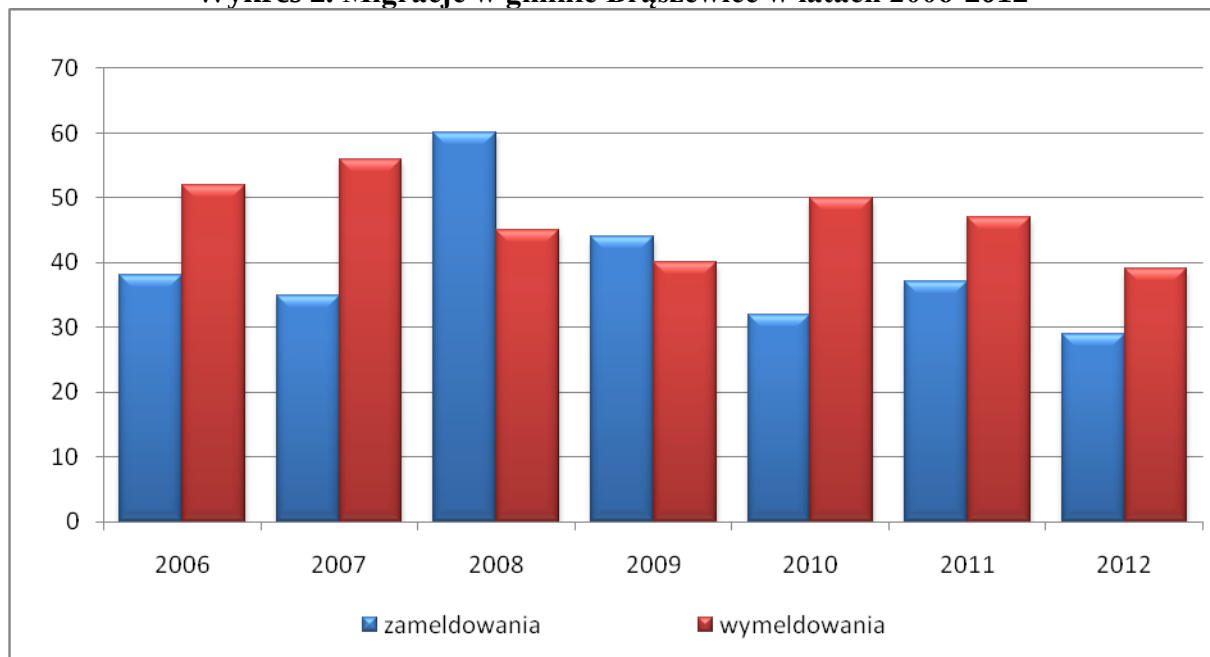
Tabela 3. Migracje na pobyt stały z podziałem na miasto i wieś w gminie Braszewice w latach 2006 – 2012

Wyszczególnienie	Zameldowania						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	38	35	60	44	32	37	29
Miasto	16	16	33	26	12	18	13
Wieś	20	18	19	16	19	18	16
Zagranica	2	1	8	2	1	1	b.d.
Wymeldowania							
Ogółem	52	56	45	40	50	47	39
Miasto	18	22	14	9	19	27	17
Wieś	34	34	31	31	31	20	22
Zagranica	-14	-21	15	4	-18	-10	-10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

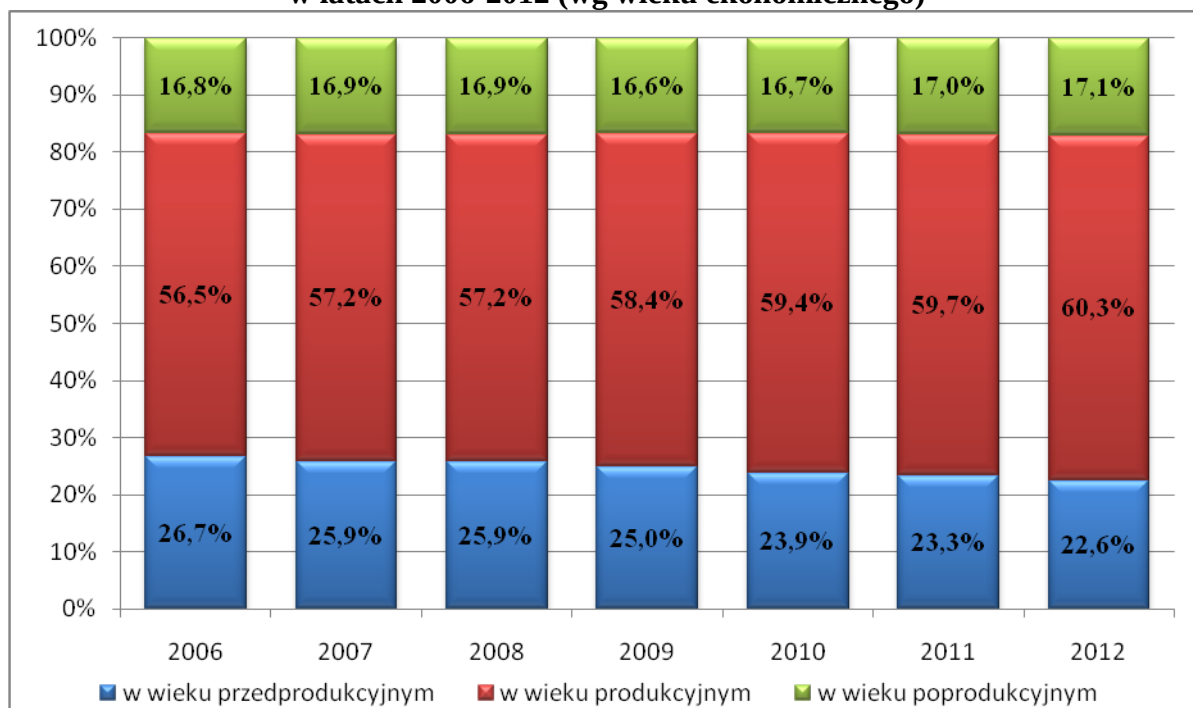
Wykres 2. Migracje w gminie Brąszewice w latach 2006-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

Analiza migracji ludności na przestrzeni lat 2006-2012 wykazała ujemne saldo migracji (jedynie w latach 2008 i 2009 wskaźnik był dodatni). W roku 2006 saldo migracji wyniosło -14, w 2007: -21, w 2010: -18, natomiast w roku 2009: 15 i w 2010: 4.

Wykres 3. Struktura wiekowa ludności wg zdolności do pracy w gminie Brąszewice w latach 2006-2012 (wg wieku ekonomicznego)

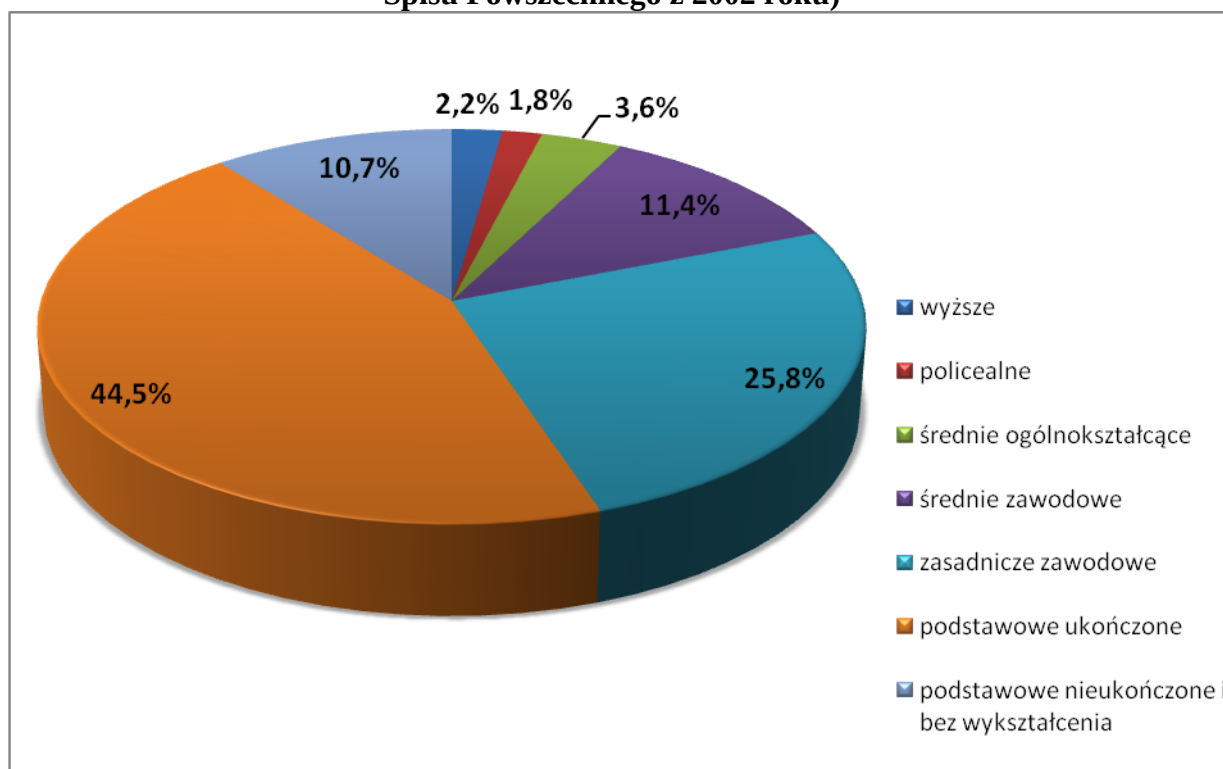

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

Dominującą grupą ludności są osoby w wieku produkcyjnym. W latach 2006 – 2012 udział tej grupy w ogóle ludności oscylował wokół 56,5-60,3%, nieustannie zwiększając swoją wartość. W analizowanym okresie na terenie gminy Brąszewice zaobserwowano wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz niepokojące zjawisko spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, w obliczu wzrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, najmniej korzystnym z punktu widzenia gospodarki, stanowił w roku 2012 jedynie około 17,10% wykazując tendencję wzrostową. Sytuacja taka jest charakterystyczna dla polskiego społeczeństwa i stanowi zjawisko niepokojące świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Cecha ta jest również charakterystyczna dla społeczeństwa żyjącego w rozwijającej się gospodarce. Współcześnie proces starzenia się społeczeństwa nie przynosi jeszcze negatywnych skutków, ale w przyszłości może spowodować zbyt duże obciążenie demograficzne i zatrzymanie rozwoju gospodarczego. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) ukształtował się na koniec 2012 roku na poziomie 65,7 os. i jest wyższy niż dla powiatu sieradzkiego (59,1), województwa łódzkiego (59,0) i kraju (56,6).

Wykres 4. Ludność gminy Brąszewice wg poziomu wykształcenia (dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 2002 rok)

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku (brak danych NSP za rok 2011 na temat wykształcenia ludności gminy Braszewice) zdecydowaną większość ludzi zamieszkujących gminę stanowią osoby posiadające wykształcenie podstawowe ukończone (44,5%), zasadnicze zawodowe (25,8%) oraz średnie zawodowe (11,4%). Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły zaledwie 2,2% ludności (w przeważającej większości kobiety). Wymaga to zdecydowanej interwencji ze strony lokalnego społeczeństwa, ponieważ przy obecnym stanie rynku można zaobserwować zapotrzebowanie na specjalistów wysokiej klasy.

2.2. Rynek pracy

Niezmiernie ważnym elementem w ramach analizy sytuacji społeczno-gospodarczej jest zbadanie sytuacji na lokalnym rynku pracy. W ramach tej analizy bada się przede wszystkim stan bezrobocia. Bezrobocie to zjawisko społeczne, które zostało zdefiniowane w ustawie o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu: „Zgodnie z teorią ekonomii bezrobocie jest normalnym zjawiskiem polegającym na tym, że na rynku pracy są osoby chcące pracować, ale pozostające bez zajęcia”.

Tabela 4. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Braszewice w latach 2006 – 2012

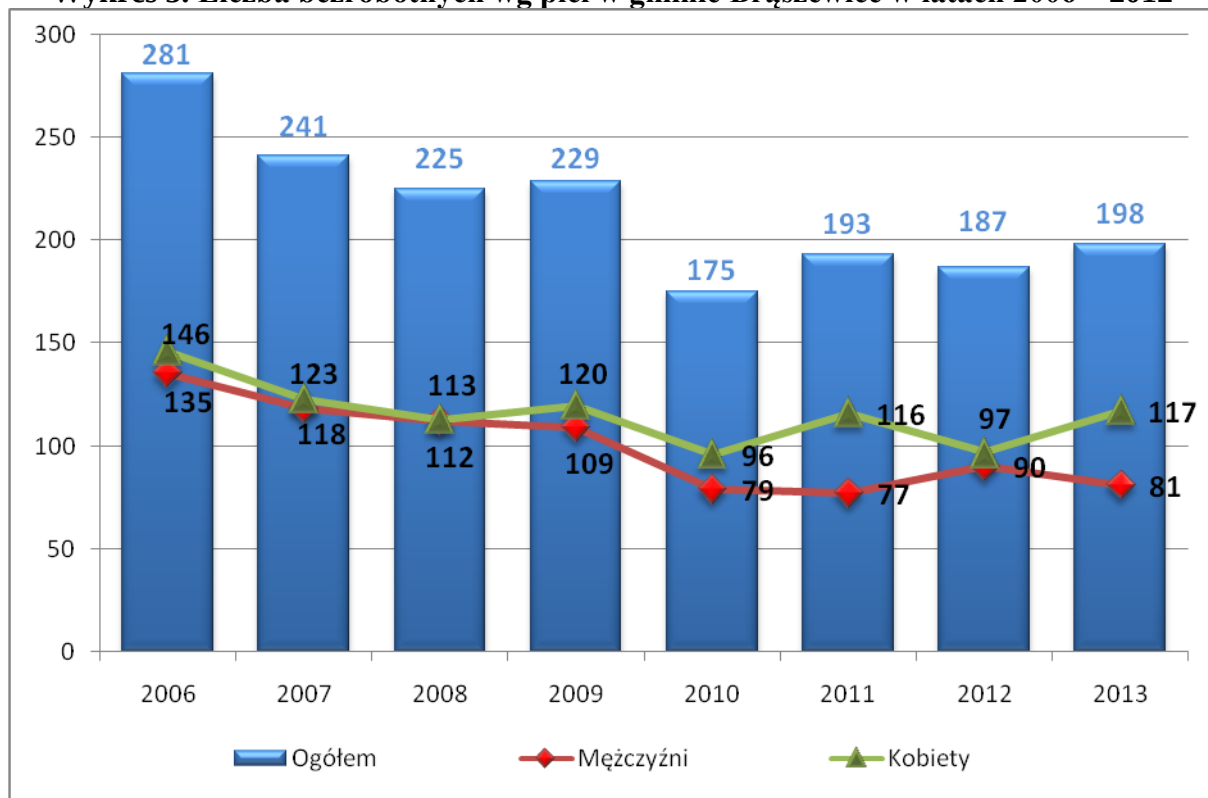
Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bezrobotni ogółem	281	241	225	229	175	193	187	198
Mężczyźni	135	118	112	109	79	77	90	81
Kobiety	146	123	113	120	96	116	97	117

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sieradzu
(stan na 31.12 danego roku)*

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie ulegała ciągłym zmianom. W latach 2006-2008 odnotowano spadek liczby bezrobotnych. Natomiast w latach: 2009 i 2011 zarejestrowano niewielki wzrost w stosunku do lat poprzedzających (tj. 2008 i 2010).

Wykres 5. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Braszewice w latach 2006 – 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sieradzu
(stan na 31.12 danego roku)

W roku 2012 odnotowano nieznaczny spadek liczby bezrobotnych w stosunku do roku 2011. Liczba bezrobotnych w 2012 r. wynosiła 187 osób i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 6 os. (193 - 2011 r.) Zdecydowaną większość w tej grupie zajmują kobiety, w 2011 roku stanowiły ponad 60% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, a w 2012 51,87%. W 2013 roku odnotowano kolejny wzrost liczby osób bezrobotnych o 5,9%. Wzrost ten nastąpił wyłącznie w grupie kobiet, w porównaniu z rokiem poprzednim o 20,6%, podczas gdy wśród mężczyzn odnotowano spadek o 10%.

Zdecydowanie największe bezrobocie występuje w grupie wiekowej od 18 do 44 roku życia i w 2013 roku był to udział w wysokości około 81,3%. Od 2006 roku poziom ten utrzymuje się na zbliżonym poziomie (2006 rok – 82,6%). Z prawem do zasiłku jest zaledwie 7,6% bezrobotnych (stan na 2013 rok). Długotrwale bezrobociem objętych było ponad 30% zarejestrowanych bezrobotnych. Odsetek tych osób zmniejszył się z poziomu 49,1% w 2006 roku do poziomu 30,3% w roku 2013. Najniższą liczbę bezrobotnych odnotowano w 2010 roku i wówczas udział długotrwale bezrobotnych był również najniższy (16,6%).

Tabela 5. Informacje o stanie bezrobocia na terenie gminy

Lata	Ogółem	w tym:					
		kobiety	zwolnieni z przyczyn dot. Zakładu	z prawem do zasilku	zarejestrowani w okresie 12 m-cy od dnia ukończenia szkoły	w wieku 18-44 lata	zarejestrowani 12 m-cy i dłużej
2013	198	117	2	15	26	161	60
2012	187	97	7	23	25	150	66
2011	193	116	1	17	32	162	48
2010	175	96	0	15	19	146	29
2009	229	120	0	21	29	192	69
2008	225	113	0	21	12	183	100
2007	241	123	1	24	27	203	104
2006	281	146	2	31	23	232	138

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sieradzu
(stan na 31.12 danego roku)*

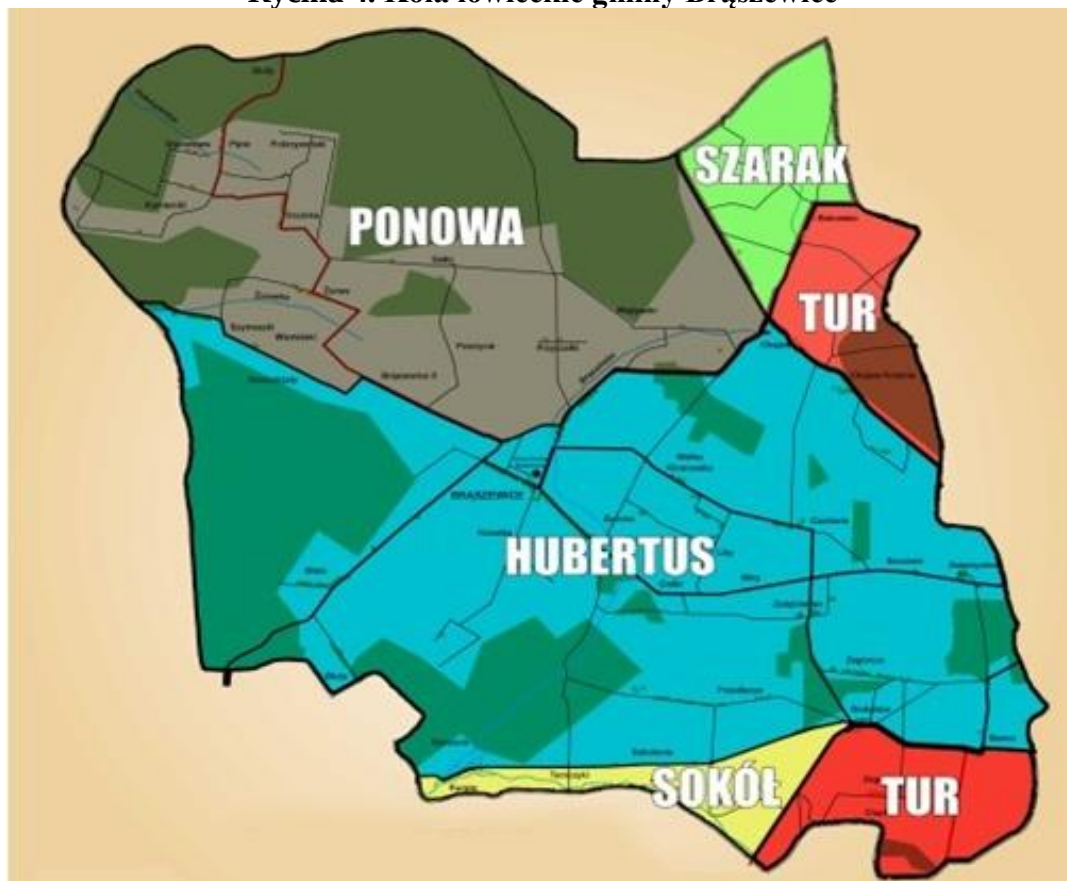
2.3. Zasoby przyrodnicze

Gmina Brąszewice, podobnie jak województwo łódzkie charakteryzuje się obniżoną użytecznością ekologiczną i gospodarczą, a także niską dyspozycyjnością zasobów przyrodniczych. Pomimo tego na terenie gminy występuje wiele obszarów cennych pod względem przyrodniczym. Ponadto jest zasiedlona przez licznie występujące gatunki flory i fauny. Walory przyrodnicze są bowiem niezwykle cenne, w czasach postępującej urbanizacji i nasilenia zagrożeń ekologicznych, ponieważ wpływają na zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych, naukowo-dydaktycznych i zachowania bioróżnorodności.

Bogactwem gminy Brąszewice są lasy, które pokrywają ponad 35% jej powierzchni. W związku z tym występują liczne siedliska zwierząt, które mają podstawowe znaczenie w gospodarce łowieckiej. Ze zwierząt łownych występuje zając, bażant, kuropatwa, sarna, jeleń i dzik. Doliny rzek są natomiast miejscem występowania i migracji wielu, często chronionych, gatunków zwierząt. Na terenie gminy swoje obwody ma aż pięć kół łowieckich: Hubertus, Ponowa, Szarak, Tur i Sokół.

Rycina 4. Koła łowieckie gminy Braszewice

Źródło: www.braszewice.pl

Najciekawsza szata roślinna znajduje się w dolinach rzek - gdzie występują zespoły reszkowe olsu nizinnego, na terenach bagiennych - gdzie występują unikalne biocenozy torfowisk oraz w zachowanych miejscami prawie naturalnych biotopach leśnych. Do najważniejszych gatunków lasotwórczych należy sosna stanowiąca 85,8% składu gatunkowego drzewostanów. Gatunki liściaste obejmują 13,7% ogółu drzewostanów, z czego blisko połowę stanowi brzoza, w dalszej kolejności jest olcha i dąb. Skład gatunkowy drzewostanów jest nieco zróżnicowany w zależności od formy własności. W lasach państwowych zaznacza się wyższy udział gatunków iglastych - 89,1% przy 80,9% w lasach prywatnych. Ponadto cenne gatunki roślin występują także w zadrzewieniach śródpolnych oraz w zespołach łąkowych, a na uwagę zasługują także zespoły kserotermiczne. Występują one w miejscach suchych i nasłonecznionych.

Rzeźba terenu i gleby

Gmina Braszewice położona jest na Wysoczyźnie Złoczewskiej wchodzącej w skład Niziny Wielkopolskiej. Rzeźba terenu jest mało urozmaicona, najwyższe rejony osiągają 193,6 m.

n.p.m., najniższe - 160 m. n.p.m. Spadki w obrębie Wysoczyzny nie przekraczają 4%. Jedynie powierzchnie stokowe dolin rzecznych mają spadki przekraczające 4%. Gmina położona jest na południowo-zachodnim obrzeżeniu Kredowej Niecki Łódzkiej, w rejonie gdzie wg Samsonowicza utwory trzeciorzędowe - czwartorzędowe występować powinny bezpośrednio na wapieniach górnym - jurajskich. Utwory kredowe rozpoczynają się od głębokości 143 m wykształcone w postaci piasku pylastego z łałem marglistym, margla wapnistego, piaskowca średnioziarnistego i wapienia białego twardego. Pod względem litologicznym utwory powierzchniowe są mało zróżnicowane.

Z uwagi na niewielkie zróżnicowanie terenu, gmina nie jest wyjątkowo urokliwym i malowniczym miejscem. Jednak jej niewątpliwym atutem i bogactwem są lasy pokrywające aż 35,8%¹ powierzchni gminy. Dla porównania lesistość powiatu sieradzkiego w 2012 r. wynosiła 19,6%, a województwa łódzkiego 21,2%². Do najważniejszych gatunków lasotwórczych na terenie gminy należy sosna. Do najczęściej występujących gatunków liściastych należą brzoza, olcha i dąb. Skład gatunkowy drzewostanów, jak już wyżej wspomniano, jest zróżnicowany w zależności od formy własności. Lasy na terenie gminy Brąszewice pełnią funkcje ekologiczne (ochronne), produkcyjne i społeczne.

Na terenie Gminy Brąszewice zlokalizowany jest Brąszewicki Obszar Chronionego Krajobrazu, który zajmuje 55,4% powierzchni gminy. Obszar ten obejmuje część północną i zachodnią gminy. Obszar Chronionego Krajobrazu został ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 roku, poz. 115 w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz uznania za zespoły przyrodniczo - krajobrazowe, leżący na terenie następujących gmin: Błaszki, Brąszewice, Brzeźnio, Klonowa i Wróblew (Dz. U. Woj. Sieradzkiego Nr 20, poz. 115). Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu znalazło się w Rozporządzeniu Nr 9/99 Wojewody Łódzkiego z dnia 29 marca 1999 roku w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez wojewodów byłych województw, nadal obowiązujących na obszarze województwa łódzkiego lub jego części (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 28 z dnia 31 marca 1999 roku). Dlatego też Brąszewicki Obszar Chronionego Krajobrazu posiada status obszaru chronionego krajobrazu. Od południa ma on powiązanie z Obszarem Chronionego Krajobrazu Doliny Prosny, od zachodu łączy się z obszarem chronionego krajobrazu znajdującym się na terenie województwa wielkopolskiego, obejmującego również dolinę Prosny, od wschodu z projektowanym Złoczewskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

¹ Dane GUS, stan na 31.12.2012 r.

Ogólna powierzchnia Brąszewickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wynosi 14 090 ha w tym na terenie Gminy Brąszewice 5 380 ha.

W obszarze chronionego krajobrazu występują następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwat „Jaźwiny”.

Rezerwat przyrody Jaźwiny to leśny rezerwat przyrody położony w pobliżu wsi Błota w gminie Brąszewice. Nazwa wywodzi się od słowa jaźwiec, którym to mianem nazywano niegdyś borsuka. Rezerwat Jaźwiny zajmuje powierzchnię 3,86 ha. Utworzony został w 1963r. zarządzeniem MLiPD Nr 80 (MP Nr 48 poz. 243 z 1963 r.). Zajmuje on zbocze wydmy piaszczystej i niewielką kotlinę u stóp tejże wydmy, spod której tryska niewielkie źródło. W środkowej, zagłębionej części rezerwatu wykształciły się gleby bagienne, wytworzone na torfie, który w górnych warstwach jest silnie zminimalizowany. W pozostałych częściach rezerwatu występują piaszczyste gleby bielcowe. Szata roślinna jest wyraźnie zróżnicowana: zbocze wydmy porasta suchy bór sosnowy, w najniższym położonym i wilgotnym najbardziej wilgotnym miejscu rośnie bór bagienny, natomiast środkową największą część rezerwatu zajmuje bór świeży jodłowo-świerkowy. Rosną także dęby. To przedostatnie zbiorowisko jest najcenniejszym składnikiem rezerwatu ze względu na występowanie populacji rodzimego świerka, który rośnie niedaleko granicy swojego zasięgu. W runie na uwagę zasługuje stanowisko gwiazdnicy długolistnej, gdyż jest to gatunek typowy dla północnych borów świerkowych oraz rzadko spotykany wśród mszaków - gatunek wątrobowca. Celem ochrony jest ”zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych boru wilgotnego z udziałem świerka i jodły naturalnego pochodzenia”.

- użytki ekologiczne:
 - bagno śródleśne o pow. 0,46 ha w leśnictwie Błota;
 - bagno śródleśne o pow. 5, 0 ha w leśnictwie Błota;
 - bagno śródleśne o pow. 1,09 ha w leśnictwie Błota;
 - bagno śródleśne o pow. 0,17 ha w leśnictwie Brąszewice.
- pomniki przyrody:
 - dąb bezszypułkowy w Brąszewicach;
 - 2 dęby szypułkowe, cis pospolity położone w miejscowości Budy;
 - buk zwyczajny, lipa drobnolistna, klon polny, wiąz szypułkowy w Godynicach;
 - buk zwyczajny, cis pospolity w miejscowości Pokrzywniki;
 - cis pospolity na terenie miejscowości Przerycie;

- 4 dęby szypułkowe, buk zwyczajny, jesion wyniosły, 2 jawory, 2 lipy drobnolistne w miejscowości Starce;
- paproć „kwitnąca”- Długosz królewski w okolicach miejscowości Sowizdrzały;
- jałowiec pospolity w Wirach.

Paproć „kwitnąca” długosz królewski można znaleźć na tzw. uroczysku Błota i łącznie z pozostałymi pomnikami przyrody ożywionej stanowią element przeświadczający o uroku brąszewickich lasów.

Uwarunkowania klimatyczne

Gmina Brąszewice charakteryzuje się następującymi uwarunkowaniami klimatycznymi:

- dominujący kierunek wiatru zachodni i południowo – zachodni;
- średnia roczna temperatura ok. 7,5 – 7,7 °C;
- zaleganie pokrywy śnieżnej średnio od 46 do 51 dni;
- okres wegetacyjny od 211 do 240 dni;
- średnie nasłonecznienie w ciągu roku 4 godziny (w czerwcu ok. 6 godzin, w grudniu ok. 1 godzinę);
- średnie zachmurzenie 6,5 godziny;
- wilgotność 70 – 90%.

Gleby

Gmina charakteryzuje się dużym udziałem użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy. Na blisko 7 000 ha użytków rolnych stanowiących 64 %² powierzchni gminy prowadzonych jest 817 gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 8,6 ha. Tutejsze gleby nie należą do urodzajnych, przeważają grunty V (ok. 49,5%) i VI klasy (38,5%). Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, uwzględniający: gleby, rzeźbę terenu, agroklimat i warunki wodne, dla gminy Brąszewice wynosi 46,5 pkt. (przy liczbie maksymalnej równej 120 pkt.). Dla rozwoju rolnictwa korzystne są warunki klimatyczne i rzeźba terenu, pomimo nieco gorszych warunków glebowych w porównaniu z przeciętnymi warunkami dla województwa czy kraju. Gleby są ważnym elementem środowiska przyrodniczego, ponieważ mają decydujący wpływ na strukturę upraw i wielkość plonów. Na terenie gminy dominują gleby słabe, wytworzone z piasków, z których większą część można zaliczyć do typu pseudobielicowego i brunatnego wylugowanego. W dolinach rzek występują mady rzeczne,

² Dane gminne

w obniżeniach terenu gleby murszowe i torfowe. Zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla gminy Brąszewice „niska lesistość powiatu sieradzkiego i duży udział pól uprawnych sprzyja rozwojowi procesów erozyjnych. Do terenów zagrożonych erozją powierzchniową należą obszary nie pokryte naturalną szatą roślinną. Problem ten dotyczy w szczególności terenów o spadkach powyżej 5% i nasila się wraz ze wzrostem spadków. Problemem jest też przesuszenie gleb spowodowane niskim opadami, niską retencyjnością większości gleb, niską lesistością i częściowo wadliwymi melioracjami (polegającymi głównie na odprowadzaniu wody)”.

Surowce naturalne

Na terenie gminy znajdują się liczne złoża utworów piaszczystych i piaszczysto-żwirowych. Złoża te znajdują się w rejonie: Zabrodzia, Przerycia, Wojtyszek, Chajewa, Wólki Klonowskiej, Jończyk, Godynic, Ciupek, Starc, Czartorii. Ponadto wyróżnić można obszary występowania glin w rejonie: Gałki, Żuraw - Wiertelaki, Chajewa i Wojtyszek. Zlokalizowane na terenie gminy surowce wykorzystywane są głównie w budownictwie, drogownictwie lub na potrzeby lokalnych mieszkańców. Złoża ilów trzeciorzędowych pliocénskich znajdują się w rejonie wsi Złote, złoża kruszywa naturalnego w Wólce Klonowskiej, a piaszczysto-żwirowe w miejscowościach: Przerycie, Przyczalki i Szczesie.

Warunki wodne

Gmina Brąszewice jest gminą o średniej zasobności w wodę. Położona jest w wododziale Warty i Prosny. Z tego względu obszary źródłowe rzek poddaje się ochronie. W zachodniej części gminy znajduje się odcinek rzeki Myja Mieszna, która uchodzi do Warty. Pozostałe rzeki należą do zlewni Prosny. Największym ciekim jest Łużyca, a mniejszymi: Pokrzywnica, Żurawka i Brąszówka. Powierzchniowy odpływ z terenu gminy jest na podobnym poziomie jak średnia powiatowa i wynosi od 3 do 4 dm³ s⁻¹ km². Obserwuje się też znaczne wezbrania wody w okresie letnim, związanym z intensywnymi opadami. Na stan rzek wpływa przede wszystkim brak sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy oraz rolniczy charakter gminy. Często ścieki są magazynowane nieprawidłowo, w związku z czym przedostają się do wód powierzchniowych i podziemnych. Na stan wód wpływają głównie zanieczyszczenia bakteriami fekalnymi, a także fosforem i azotem.

Pożądaną inwestycją w gminie jest utworzenie zalewu „Kurpie” na rzece Łużyca, która jest prawym dopływem Prosny, o powierzchni ok. 15 ha, który stanowiłby dużą atrakcję

turystyczną i rekreacyjną. W miejscu planowanego zalewu przed laty istniało naturalne rozlewisko, a obecnie znajduje się tam jedynie zabytkowy młyn wodny z 1950 roku.

Stan powietrza

Gmina zaopatrywana jest w ciepło z lokalnych źródeł ciepła, którymi są: lokalne i przemysłowe kotłownie oraz ogrzewanie indywidualne. Większość z nich wykorzystuje do opalania węgiel. Często wielkość emisji zanieczyszczeń z tych źródeł ma charakter sezonowy. Głównym powodem takiego stanu rzeczy są przestarzałe systemy grzewcze. Drugim ważnym czynnikiem wpływającym na stan powietrza atmosferycznego jest ruch drogowy, czego głównym powodem jest niska przepustowość dróg.

2.4. Zasoby kulturowe

Na terenie gminy występują nieliczne zabytki, wśród których trzy zostały wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego (wg stanu na 31.12.2013 roku), należy do nich:

- młyn wodny w miejscowości Kurpie, drewniano-murowany, wzniesiony na przełomie XIX i XX wieku, przebudowany ok. 1950 roku,
- wiatrak w miejscowości Przedłęcz, drewniany z XIX wieku,
- park z połowy XIX wieku w Starcach, jest elementem zespołu dworsko-parkowego i ma charakter krajobrazowo-naturalistyczny.

W miejscowości Starce znajdują się również murowane budynki dworu i oficyny, wzniesione ok. połowy XIX wieku w stylu neoklasycystycznym.

Według Narodowego Instytutu dziedzictwa „do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy”. Ponadto Zarząd Województwa Łódzkiego zdecydował się na przeznaczenie w 2014 roku około 1,5 mln zł na przywracanie świetności najcenniejszym zabytkom województwa łódzkiego, w celu poprawy stanu zachowania dziedzictwa kulturowego w tym województwie i promowania jego walorów wśród mieszkańców.

Na terenie gminy znajdują się także inne obiekty zabytkowe, a na uwagę zasługują obiekty budownictwa sakralnego:

- neogotycki kościół parafialny pod wezwaniem św. Marcina i św. Zofii, w szczególności część wyposażenia pochodząca z przełomu XVII i XVIII wieku (parafia Godynice);
- kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego w Brąszewicach z 1950 roku wraz z obrazem Serca Jezusowego, który wcześniej znajdował się w sieradzkiej farze.

W centrum miejscowości Godynice znajduje się pomnik upamiętniający poległych i pomordowanych mieszkańców gminy Brąszewice podczas II wojny światowej.

2.5. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna to zespół urządzeń przesyłowo-technicznych, które mają na celu ułatwienie funkcjonowania na danym obszarze. Infrastruktura ta obejmuje m.in.: sieć komunikacyjną, wodociągi, kanalizację, gazownictwo, ciepłownictwo i energetykę, telekomunikację czy gospodarkę odpadami.

Układ komunikacyjny

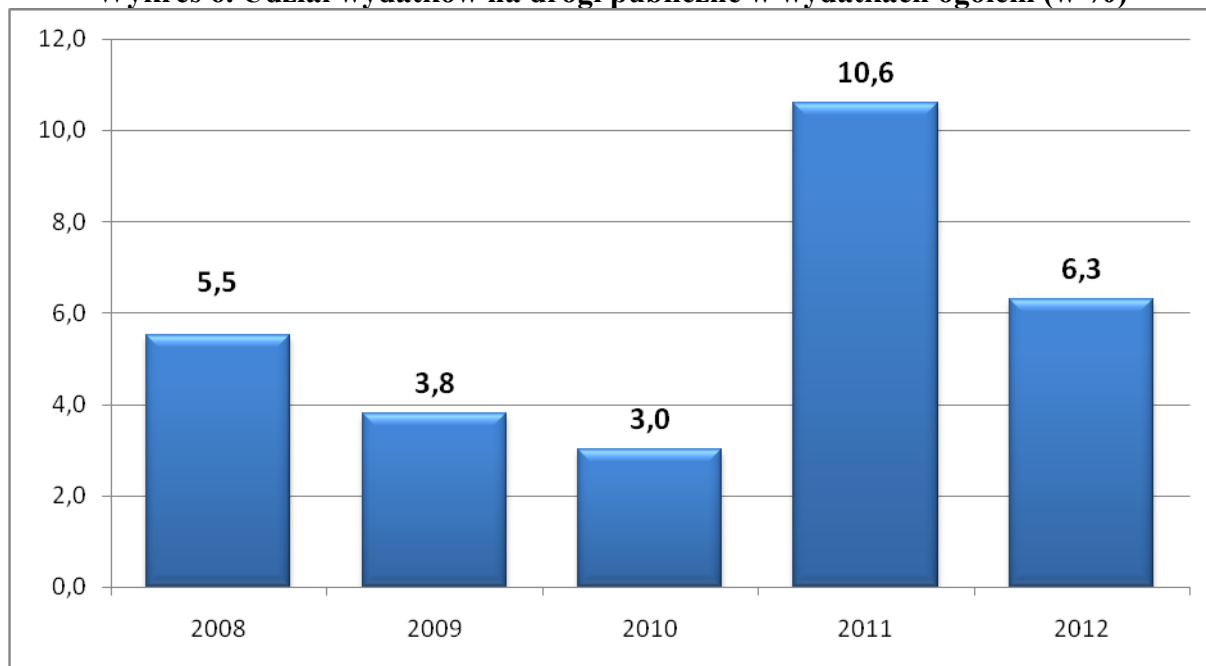
Układ komunikacyjny gminy Brąszewice tworzony jest przez sieć dróg o znaczeniu gminnym i powiatowym. Przez teren gminy nie przebiegają natomiast drogi o znaczeniu krajowym. Łączna długość dróg, na obszarze gminy, wynosi blisko 100 km. Stan tych dróg jest niezadowalający, jednak sukcesywnie przeprowadzane są inwestycje mające na celu poprawę stanu dróg. Duża część dróg posiada nawierzchnię gruntową.

W analizowanych latach widać znaczny udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem. Największą tendencję wzrostową odnotowano w latach 2010-2011. Następnie udział tych wydatków w 2012 roku zmniejszył się i osiągnął poziom 6,3%.

W 2011 roku zrealizowano przebudowę drogi gminnej o długości ponad 2 km na odcinku: Zagórcze – Starce – Zwierzyniec, a także przebudowę drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Bukowiec. W 2012 roku natomiast zbudowano drogę: Grabostaw – Kamieniki, a w 2013 roku dokonano odbioru końcowego związanego z przebudową drogi gminnej w Plutach oraz w Chajew Kolonia.

Wykres 6. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

W dalszym ciągu planuje się kolejne inwestycje w zakresie poprawy stanu infrastruktury komunikacyjnej.

Wodociągi i kanalizacja

Obszar gminy Brąszewice, jak na obszar wiejski, jest dobrze zwodociągowany. W 2012 roku z sieci wodociągowej korzystało około 75,1% mieszkańców. Łączna długość tej sieci wynosi 108,3 km i nie zmienia się ona od roku 2010. We wcześniejszych latach występował systematyczny wzrost długości tej sieci, w latach 2006-2010 wzrost o 9,1%. W badanym roku, średnio gospodarstwom domowym dostarczono 139,4 dam³ wody.

Tabela 6. Wodociągi na terenie gminy Brąszewice w 2012 roku

Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	108,3
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	1124
Woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam ³)	139,4
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (osoba)	3346
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	31,2
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	75,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12)

Z kolei jeśli chodzi o sieć kanalizacyjną to gmina Brąszewice do niedawna była jedyną gminą w powiecie sieradzkim, w której zupełnie brakowało tego typu urządzenia sieciowego. W 2012 roku gmina przystąpiła do realizacji budowy gminnej oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną w miejscowości Brąszewice i Pasie, na którą gmina pozyskała środki unijne w wysokości 75% kosztów kwalifikowanych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz dotacji i pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. W dalszych latach wraz z ewentualnym pozyskaniem środków zewnętrznych planowane jest podłączenie do oczyszczalni dwóch pobliskich miejscowości: Przedłęcz i Godynice. Celem budowy kanalizacji sanitarnej jest zapewnienie odpływu ścieków sanitarnych z poszczególnych posesji do gminnej oczyszczalni ścieków. Kanalizacja sanitarna zlokalizowana będzie w pasie drogowym drogi gminnej o nawierzchni gruntowej i asfaltowej, a odcinek kanalizacji sanitarnej zostanie połączony z wybudowanym już kolektorem w miejscowości Brąszewice. Oficjalne otwarcie gminnej oczyszczalni ścieków nastąpiło 27 marca 2014 roku.

Gospodarka odpadami

Z dniem 1 lipca 2013 roku weszła w życie znowelizowana ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 roku (j. t. Dz. U. z 2012 r. poz. 391 ze zm.). Ustawa ta nałożyła na gminę obowiązek całkowitego przejęcia odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Również mieszkańcy gminy Brąszewice od tego dnia zostali objęci nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Celem wprowadzenia nowych zasad było zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

W gminie Brąszewice za odbiór odpadów odpowiedzialna jest firma EKO-REGION SP. z o.o. z Bełchatowa wyłoniona w przetargu. Planowane jest także utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, w którym będą zbierane tzw. odpady problemowe.

W związku z nowymi zasadami gospodarki odpadami ustanowiono „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Brąszewice”, który dotyczy właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują oraz właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują, lecz powstają tam odpady. W Regulaminie określono m.in. :

- wymagania w zakresie utrzymywania porządku;
- zasady odbierania odpadów;

- rodzaj, pojemność pojemników na odpady oraz zasady utrzymywania ich w odpowiednim stanie;
- częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów;
- obowiązki dla właścicieli zwierząt.

Uwzględniono ponadto wymagania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.

Tabela 7. Zbiornicze zestawienie odpadów gminy Brąszewice w latach 2006-2012

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem (t)						
208,90	289,09	236,01	232,62	259,52	282,52	345,58
Odpady pochodzące z gospodarstw domowych (t)						
167,48	234,46	167,63	170,85	160,52	197,53	209,38
Odpady z gospodarstw domowych przypadające na jednego mieszkańca (kg)						
37,3	52,7	37,8	38,2	35,8	44,1	46,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

W analizowanych latach na terenie gminy Brąszewice odnotowano gwałtowny wzrost ilości zmieszanych odpadów ogółem, zebranych w ciągu roku. W 2012 roku zebrano łącznie 345,58 t odpadów i w porównaniu z rokiem 2006 nastąpił wzrost o 65,4%. Nastąpił również wzrost ilości odpadów pochodzących z gospodarstw domowych, jednak nie był on już tak gwałtowny i w latach 2006-2012 odnotowano wzrost rzędu 25%. Na uwagę zasługuje rok 2007, w którym wielkość zebranych odpadów ogółem, jak i z gospodarstw domowych gwałtownie uległa zwiększeniu, odpowiednio o 38,4% i 40%. W związku z tym, także ilość odpadów przypadająca na jednego mieszkańca zachowuje się w analogiczny sposób i w 2012 roku na mieszkańca przypadało 46,9 kg odpadów.

Ciepłownictwo, energetyka i telekomunikacja

Zapotrzebowania mieszkańców w zakresie ciepłownictwa są w dominującej części zaspokajane w sposób indywidualny, z przewagą wykorzystania węgla. Wyjątek stanowią lokalne, małe przedsiębiorstwa.

Energia elektryczna dostarczana jest do mieszkańców przez napowietrzne linie średniego napięcia, które wchodzi w skład jednolitego systemu krajowego. Obszar gminy obsługiwany jest przez Zakłady Energetyczne PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź-Teren.

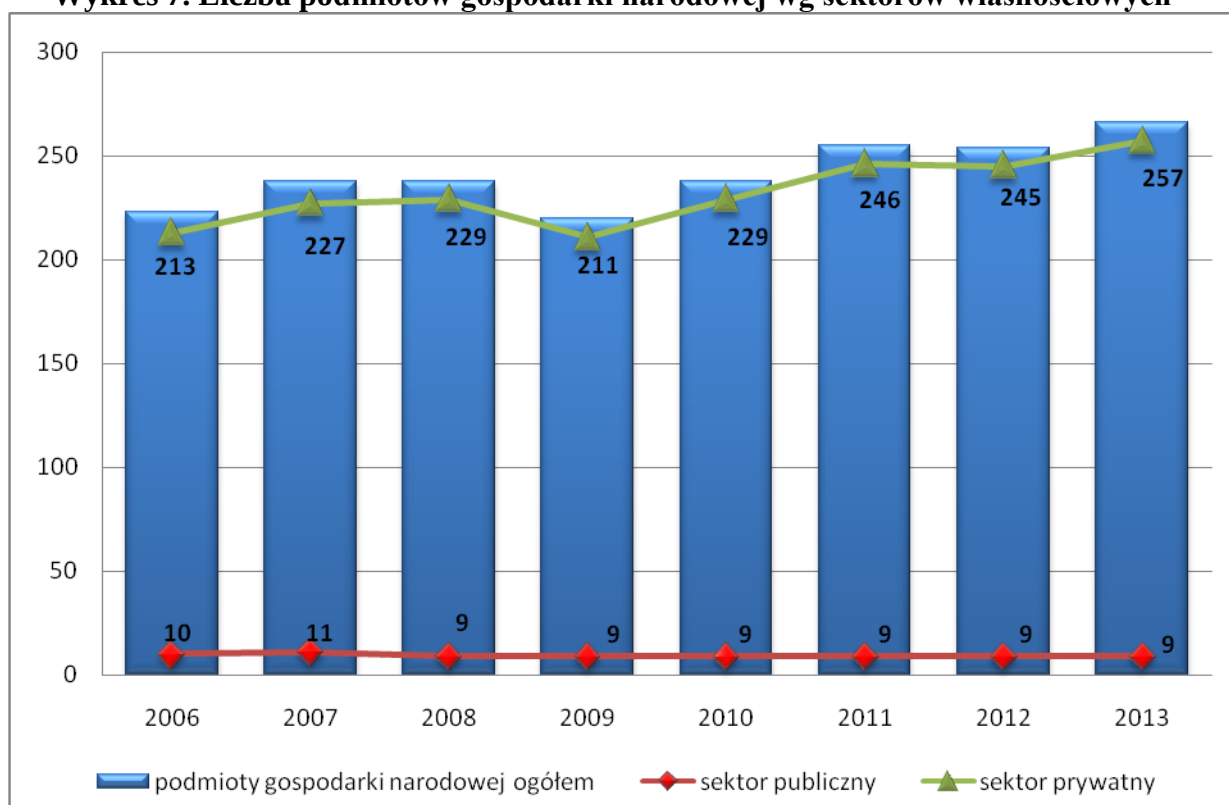
W zakresie telekomunikacji gmina objęta jest zasięgiem telefonii przewodowej oraz, obecnymi na polskim rynku, sieciami telefonii komórkowych takich jak: Plus, Orange i T-Mobile. Ponadto w tym zakresie możliwy jest również dostęp do szerokopasmowego łącza internetowego. Zasadniczą przyczyną w trudnościach w dostępie do łącz są bariery ekonomiczne klientów indywidualnych.

2.6. Strefa gospodarcza

2.6.1. Zarejestrowane podmioty gospodarcze

Podmioty gospodarcze to jednostki prowadzące działalność gospodarczą wynikającą z ustawy o działalności gospodarczej z 1988 roku. Mogą ją prowadzić osoby fizyczne, prawne bądź jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, utworzone zgodnie z przepisami prawa, funkcjonujące w sektorze publicznym lub prywatnym.

Wykres 7. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

Na obszarze gminy Braszewice w 2013 roku funkcjonowało 266 podmiotów gospodarczych i była to liczba o 4,7% wyższa niż w roku poprzednim i o około 19,3%

wyższa niż w roku 2006. W strukturze według sektorów własnościowych, zdecydowanie dominowały podmioty sektora prywatnego i w 2013 roku był to udział na poziomie 96,6%.

Tabela 8. Wykaz podmiotów gospodarczych według sekcji w latach 2010-2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10	11	10	11
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	2	2	2	1
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	64	65	60	63
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0
Sekcja E – Dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	1	1	1
Sekcja F – Budownictwo	28	39	40	41
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	64	72	66	66
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	7	5	3	5
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10	7	8	10
Sekcja J – Informacja i komunikacja	2	2	3	6
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	2	3	3
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0	0	0
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	5	6	6
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	2	0	0
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12	12	12	12
Sekcja P – Edukacja	6	6	11	11
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5	6	6	7
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	4	5	4
Sekcja S i T – Podstawowa działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	18	14	18	19
Ogółem	238	255	254	266

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

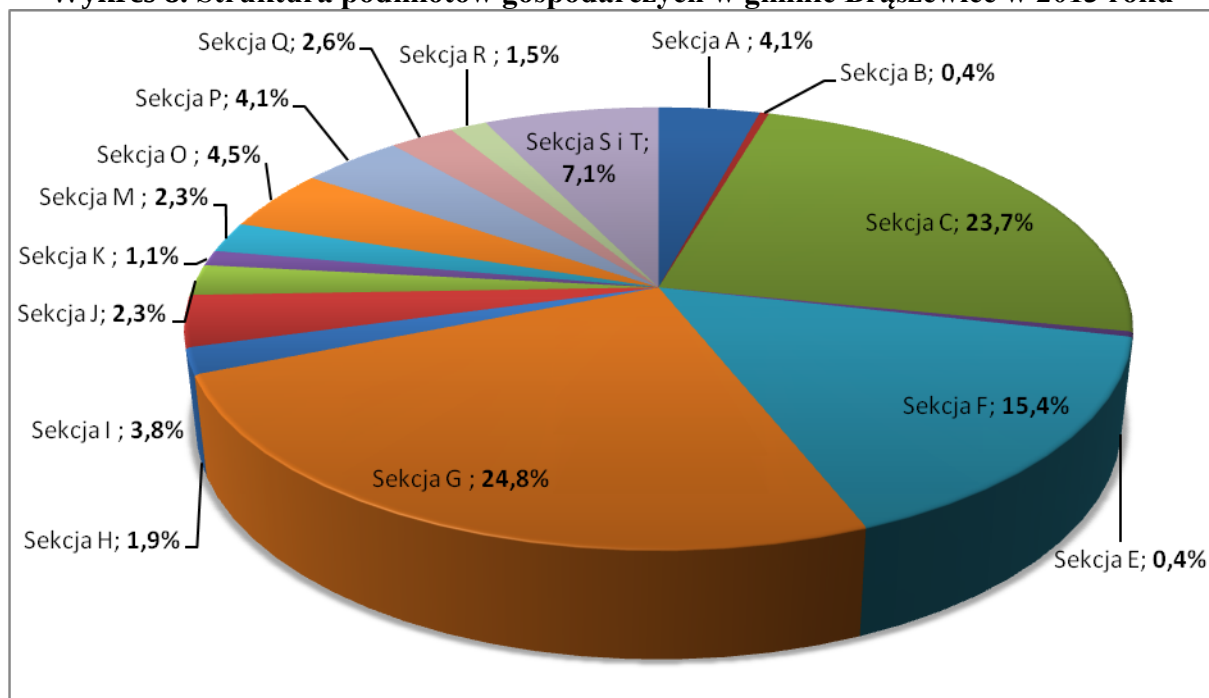

Pozostałe podmioty funkcjonują w sektorze publicznym. Wśród podmiotów pierwszego z wymienionych sektorów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (82,1%). W mniejszym stopniu tworzyły go spółki handlowe, spółdzielnie, fundacje oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Analizując dane Banku Danych Lokalnych przedstawiające szczegółowy podział według sekcji można jednoznacznie stwierdzić, iż najwięcej podmiotów gospodarczych prowadziło działalność gospodarczą w sekcji G – 24,8% (handel detaliczny i hurtowy), C - 23,7% (przetwórstwo przemysłowe) i F – 15,4% (budownictwo).

Niemal trzykrotnie (w 2013 roku w porównaniu z rokiem 2010) wzrosła liczba podmiotów gospodarczych w sekcji J (informacja i komunikacja) oraz dwukrotnie w sekcji P (edukacja). Sekcja, w której znalazły się podmioty gospodarcze zajmujące się budownictwem jest również sekcją o największym, odnotowanym wzroście liczby podmiotów (wzrost o 13 podmiotów - ponad 46,4%). Zmniejszyła się natomiast liczba jednostek w sekcjach: B, C, H i N.

Wykres 8. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Brąszewice w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12)

Najliczniejszą grupę w strukturze liczby podmiotów gospodarczych w gminie Brąszewice w 2013 roku tworzyły przedsiębiorstwa małe, zatrudniające maksymalnie do 9 pracowników. Ich udział wynosił 94,4%, podczas gdy przedsiębiorstwa średniej wielkości

(od 10 do 49 pracowników) stanowiły zaledwie 5,3%. Jedynie 1 przedsiębiorstwo sklasyfikowane zostało jako przedsiębiorstwo duże, zatrudniające powyżej 50 pracowników. Gospodarcza, pozarolnicza aktywność mieszkańców gminy realizowana jest głównie w najprostszej formule podmiotów nieposiadających osobowości prawnej.

Wśród największych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Brąszewice można wyróżnić przede wszystkim:

- firmę „ABEL” – producent mrożonej żywności i wyrobów garmazeryjnych;
- firmę „EUREX” – producent wyrobów drewnianych i tartacznych;
- firmę „SUPREME” – producent wyrobów piekarniczych i wyrobów cukierniczych.

Działalność gospodarcza w gminie jest rozwinięta w średnim stopniu, a najważniejszym źródłem utrzymania mieszkańców gminy jest rolnictwo.

2.6.2. Rolnictwo

Dominującą formą własności w rolnictwie są indywidualne gospodarstwa rolne i jest ono głównym źródłem utrzymania większości mieszkańców gminy. Rozwojowi rolnictwa sprzyja wyjątkowo dobry stan środowiska naturalnego (czyste powietrze) oraz brak większych ośrodków przemysłowych. Uprawia się głównie zboża, a w szczególności żyto (w mniejszej ilości owies i pszenżyto), a także ziemniaki. W produkcji zwierzęcej dominuje natomiast bydło mięsne i trzoda chlewna.

Tabela 9. Użytkowanie gruntów wg Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku (w ha)

Ogólna powierzchnia gruntów	6431,74
<u>użytki rolne ogółem</u>	<u>5349,07</u>
w tym:	
<u>w dobrej kulturze</u>	<u>5282,33</u>
w tym:	
- pod zasiewami	3609,28
- grunty ugorowane	95,66
- uprawy trwałe (w tym sady)	9,12
- ogrody przydomowe	1,16
- łąki trwałe	1478,17
- pastwiska trwałe	88,93
<u>pozostałe użytki rolne</u>	<u>66,75</u>
<u>lasy i grunty leśne</u>	<u>758,23</u>
<u>pozostałe grunty</u>	<u>324,44</u>

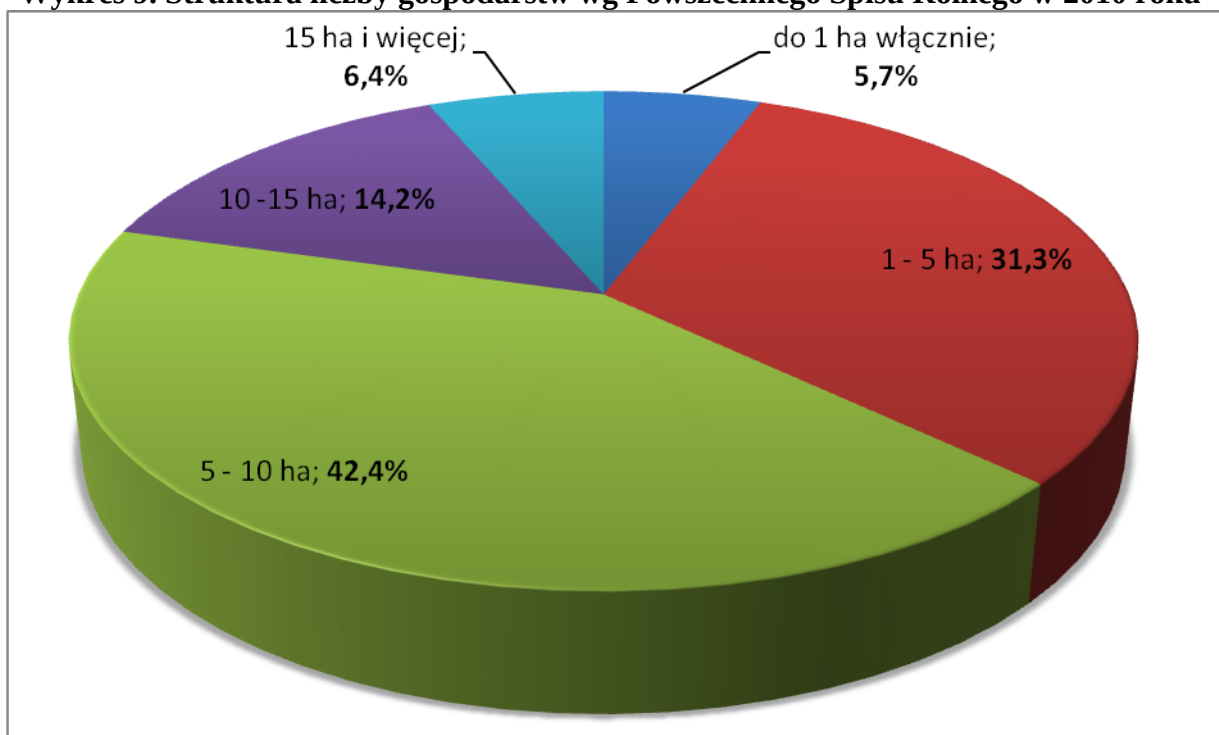
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12)

Całkowita powierzchnia gruntów gospodarstw rolnych na terenie gminy Brąszewice wynosi 6431,74 ha (według Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku), z czego 83,2% to użytki rolne, z przewagą użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej. Ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych zajmuje ponad 60,3% powierzchni gminy, co świadczy o dominującej roli rolnictwa na omawianym obszarze.

W gminie dominują gospodarstwa o średniej wielkości, od 5 do 10 ha, co stanowi 42,4% wszystkich gospodarstw. Gospodarstwa do 1 ha stanowią 5,7% gospodarstw, natomiast brakuje gospodarstw powyżej 50 ha. Średnie powierzchnia gruntów gospodarstw rolnych wynosi około 8,54 ha.

Wykres 9. Struktura liczby gospodarstw wg Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12)

2.6.3. Turystyka

Gmina Brąszewice pokryta jest stosunkowo dużą powierzchnią lasów, w związku z czym teren ten szczególnie upodobał sobie miłośnicy leśnych wędrówek, którzy doceniają olbrzymie walory przyrodnicze terenu oraz ciszę i spokój. Godną polecenia atrakcją turystyczną na terenie gminy jest rezerwat „Jaźwiny” oraz uroczysko „Błota”. Ponadto aż 55% powierzchni gminy zajmuje Brąszewicki Obszar Chronionego Krajobrazu. Nie brakuje malowniczych i urokliwych zakątków sprzyjających spędzaniu wolnego czasu na łonie przyrody. Obszar gminy Brąszewice szczególnie upodobał sobie turyści z Sieradza, Łodzi

czy Wrocławia. Malowniczy krajobraz jest dodatkowo urozmaicony przydrożnymi kapliczkami oraz nielicznymi zabytkami.

Liczne atrakcje dla przybyłych miłośników leśnych wędrówek zapewniają też tamtejsze koła łowieckie, np. polowania. Obszar ten posiada sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki, jednak minusem gminy jest brak infrastruktury turystycznej, a baza noclegowa oparta jest na zasobach mieszkaniowych mieszkańców. Rozwój turystyki może być oparty na propagowaniu produkcji zdrowej żywności, promocji dobrego stanu środowiska przyrodniczego oraz malowniczym krajobrazie. Gmina Brąszewice została sklasyfikowana jako gmina posiadająca sprzyjające walory do rozwoju agroturystyki.

Gmina Brąszewice tworzy również, wraz z gminami: Brzeźnio, Wróblew, Złoczew, Lokalną Grupę Działania „Szlakiem sieradzkiej E-ski”, która posiada status prawny Stowarzyszenia, zarejestrowanego w Krajowym Rejestrze Sądowym 5 listopada 2008 r. Głównym celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. LGD składa się z przedstawicieli wszystkich gmin członkowskich i ma za zadanie realizować lokalną strategię rozwoju (LSR) opracowaną w rozumieniu przepisów PROW. Podstawowym celem zawartym we wspomnianej Strategii jest:

- **Poprawa jakości życia z uwzględnieniem rozwoju kultury, rekreacji i turystyki na obszarze LGD poprzez** podnoszenie jakości i promowanie produktów i usług, w tym produktów i rzemiosła tradycyjnego, wspieranie przedsiębiorczości i powstawanie pozarolniczych miejsc pracy oraz rozwój obszarów wiejskich dzięki tworzeniu miejsc rekreacji, wypoczynku oraz rozwój kultury;
- **Rozwój potencjału społecznego i aktywizacja mieszkańców LGD poprzez** promocję i upowszechnianie wiedzy o obszarze LGD oraz podnoszenie wiedzy i kompetencji mieszkańców.

Stowarzyszenie LGD „Szlakiem Sieradzkiej E-ski” wraz z trzema innymi LGD z województwa łódzkiego (LGD „Między Prosną a Wartą”, LGD „Kraina Wielkiego Łuku Warty”, LGD „Ziemia Wieluńska”) realizował projekt „Szlakiem Zabytków Lokalnych Atrakcji Kulturowych” o akronimie SZLAK. Głównym celem tego projektu było utworzenie niewielkich przystanków turystycznych w 32 gminach należących do 4 partnerskich Lokalnych Grup Działania Województwa Łódzkiego. Drugim projektem był Folklorystyczny Obszar Lokalno Ludowych Konfrontacji, którego celem było podniesienie atrakcyjności obszaru objętego LSR, poprzez organizację festiwalu muzycznego, promującego lokalne dziedzictwo kulturowe oraz kulinarne obszaru należącego do 5 partnerskich LGD.

Ponadto powstał szlak rowerowy – „Sieradzką eSką”, który swoją nazwę zawdzięcza swojemu charakterystycznemu kształtowi. Został oznaczony kolorem żółtym i czarnym. Na długości 132-kilometrowej trasy łączy walory krajobrazowe i walory kulturowe. Ciekawy odcinek szlaku prowadzi przez kompleks leśny z fragmentami rezerwatów z chronionym drzewostanem.

Dodatkowo przez teren gminy Braszewice przechodzi konny szlak turystyczny, który jest częścią „Łódzkiego Szlaku Konnego”, który przebiega w odcinku aktualnie ponad 2 tys. km i jest najdłuższą trasą przeznaczoną do uprawiania turystyki konnej w Europie.

Rycina 5. Szlak rowerowy – Sieradzka eSka

Źródło: www.e-ska.pl

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem sieradzkiej E-ski” oceniane jest jako jedna z najprężniej działających w województwie łódzkim, a swoją działalność opiera na

pieniądzach, które pozyskuje w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Gmina Brąszewice realizuje bądź zrealizowała szereg projektów przy wsparciu LGD „Szlakiem Sieradzkiej E-ski” w zakresie „Odnowa i rozwój wsi” i „Małe projekty” takie jak:

- Remont świetlicy OSP Brąszewice, Przedłęcz, Starce, Czartoria i Godynice;
- Remont chodników przy kościele w Godynicach.

Ponadto obszar LGD i gminę Brąszewice promują trzy dwustronne witacze o funkcji informacyjno – promocyjnej, które zostały postawione dzięki dofinansowaniu PROW 2007-2013 z osi LEADER w ramach działania 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów, tj. które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań Osi 3 ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi.

2.7. Infrastruktura społeczna

Jedną z najistotniejszych cech samorządu gminnego jest zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności. Jest to związane przede wszystkim z faktem, iż odpowiada on za wszystkie sprawy publiczne w obrębie swojego terytorium. Rozwój danej gminy uzależniony jest od umiejętnego gospodarowania posiadanymi zasobami oraz od stopnia wykorzystywania mocnych stron. „Infrastruktura społeczna stanowi kombinację wielu cech, bez których nie jest możliwy rozwój gospodarczy jednostki lokalnej i wyższy standard życia społeczności lokalnej³”.

2.7.1. Oświata

Na terenie gminy Brąszewice funkcjonuje jedno przedszkole wraz z 4 jego oddziałami i 2 punktami przedszkolnymi, 5 szkół podstawowych i 1 publiczne gimnazjum.

Przedszkole powstało w połowie lat 50 ubiegłego wieku i w trakcie swojej historii wielokrotnie zmieniał siedzibę. Zajęcia z dziećmi prowadzone są w czterech grupach przedszkolaków w różnych kategoriach wiekowych, w grupie: „Żółwików” (3 lata), „Sarenek” (4 lata) – grupa ranna, „Sarenki” (5-6 lat) – grupa popołudniowa i „Lisków” (5-6 lat). W 2012 roku do przedszkola, znajdującego się na terenie gminy Brąszewice, uczęszczało razem 92 dzieci. Łącznie z oddziałami i punktami przedszkolnymi było to 182 dzieci i liczba ta z roku na rok zwiększała się, a w porównaniu z 2006 rokiem był to wzrost ponad dwukrotny. Gwałtowny wzrost odnotowano również w 2008 roku, co było spowodowane

³ Starościc D., Witkowski K. (2008): *System infrastruktury społecznej w gminie*, PWSZ IPiA Studia Lubuskie, tom IV, Sulechów.

znacznym przyrostem liczby dzieci w oddziałach przedszkolnych. Porównując liczbę dzieci w 2012 roku z rokiem 2011 to zmniejszyła się ona, jednak w niewielkim stopniu.

Tabela 10. Placówki oświatowe na terenie gminy Braszewice

PLACÓWKI OŚWIATOWE
Publiczne Przedszkole w Braszewicach
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Braszewicach
Szkoła Podstawowa w Godynicach
Szkoła Podstawowa w Żurawiu
Szkoła Podstawowa SPSK im. Św. Mikołaja w Chajewie
Szkoła Podstawowa SPSK im. Św. Bernadetty Soubirous w Trzcinie
Publiczna Gimnazjum w Braszewicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.braszewice.pl

Ponadto na terenie gminy działa 5 szkół podstawowych w: Braszewicach, Godynicach, Żurawiu, Chajewie i Trzcinie. W 2012 roku w szkołach uczyło się łącznie 338 uczniów, jednak liczba ta, w przeciwieństwie do liczby dzieci w przedszkolach, z roku na rok zmniejszyła się o ponad 25%. Także liczba absolwentów tych szkół uległa zmniejszeniu. Ponadto szkoły podstawowe w Chajewie i Trzcinie prowadzone są przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie.

Tabela 11. Liczba uczniów (oraz absolwentów) w placówkach oświatowych w gminie

Liczba:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych							
- dzieci	98	97	141	113	117	167	152
Szkoły podstawowe							
- uczniowie	451	434	432	381	361	362	338
- absolwenci	80	83	74	89	70	61	70
Gimnazjum							
- uczniowie	260	248	237	234	220	210	198
- absolwenci	58	88	83	77	81	69	70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

Podobna sytuacja wystąpiła w jedynym gimnazjum w Brąszewicach. Liczba uczniów w tej szkole od 2006 roku zmniejszyła się o 23,8%, jednak liczba absolwentów tej szkoły, na przestrzeni analizowanych lat, nieustannie ulegała zmianom.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2012 roku wskaźnik skolaryzacji dla szkół podstawowych na terenie gminy Brąszewice wyniósł 109,39%, a dla szkoły gimnazjalnej 101,02%. Odnotowany wskaźnik był wyższy niż występujący dla tych samych szkół w powiecie (98,18% i 99,85%), województwie (99,85% i 100,9%) oraz kraju (99,15% i 99,71%).

W szkołach na terenie gminy Brąszewice znajduje się łącznie 8 pracowni komputerowych, które wyposażone są w 139 komputerów. Ich liczba wzrosła gwałtownie na przełomie lat 2007-2008, natomiast w kolejnych latach wyposażenie szkół w komputery stopniowo się zmniejsza (w roku 2012 w porównaniu z rokiem 2009 o 14,7%), co jest głównie spowodowane zmianą liczby komputerów w szkołach podstawowych. Ponadto w 2012 roku blisko 79,9% komputerów posiadało dostęp do Internetu, a 79,1% komputerów było przeznaczonych do użytku uczniów.

2.7.2. Kultura

Działalnością kulturalną na terenie gminy Brąszewice zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna w Brąszewicach wraz z filiami w Godynicach i Żurawiu. Biblioteka ta jest jedną z pierwszych takich obiektów (biblioteka wiejska) powstałych w powiecie sieradzkim. Powstała w 1946 roku. Mimo licznych zmian w lokalizacji, biblioteka w Brąszewicach stanowiła centrum życia kulturalnego. Organizowano liczne spotkania autorskie i odczyty, uczestniczono w konkursach wojewódzkich i powiatowych, współpracowano z placówkami oświatowymi. Działalność popularyzatorska biblioteki zaowocowała poprawą wyników upowszechniania czytelnictwa i aktywnym udziałem młodzieży w organizowanych formach pracy kulturalno-oświatowej. Bogata działalność tej placówki sprawiła, że w latach 1991-2007 Biblioteka przejęła zadania Gminnego Ośrodka Kultury.

Najważniejszym dokonaniem w ostatnich latach była komputeryzacja biblioteki, która rozpoczęła się w 2000 roku. Zakupiono wówczas, a także pozyskano w ramach programu „Ikonka” sprzęt komputerowy oraz program „Sowa”. W ciągu kilku lat utworzono bazę danych o zbiorach, która znacznie ułatwiła funkcjonowanie biblioteki oraz poszerzyła działalność informacyjną. Gminna Biblioteka Publiczna w Brąszewicach od 01.01.2010 r. wypożyczenia książek prowadzi automatycznie. Biblioteka ta posiada 3 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. W drugiej rundzie Programu Rozwoju Bibliotek GBP

biblioteki na terenie gminy Brąszewice zostały wyposażone w aparaty fotograficzne. Ponadto w czytelnich istnieje możliwość skorzystania na miejscu z księgozbioru podręcznego, czasopism, telewizji, Internetu. W 2012 roku księgozbiór bibliotek liczył 39 484 woluminów, odnotowano ponadto 1 381 czytelników oraz 22 449 wypożyczeń w ciągu roku. Dodatkowo w tym samym roku GBP w Brąszewicach wraz z filiami w Godynicach i Żurawiu w ramach Programu Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek” zakupiły i zrealizowały ze środków finansowych Biblioteki Narodowej 558 woluminów za 6 700 zł.

Biblioteka współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami takimi jak: Publiczne Gimnazjum w Brąszewicach, szkołami podstawowymi znajdującymi się na terenie gminy, Gminnym Przedszkolem oraz orkiestrą dętą przy OSP w Brąszewicach.

W gminie funkcjonuje orkiestra dęta w Brąszewicach i Godynicach. Pierwsza z nich powstała w 1949 roku, natomiast druga w 1916 roku. W okresie wojennym została przerwana jej działalność, a instrumenty ukryto na wieży Kościoła i prywatnych domach. Po zakończeniu wojny ponownie rozpoczęto działalność, a na miarę możliwości finansowych dokupiono kolejne instrumenty.

2.7.3. Sport

Gmina Brąszewice przez długi czas posiadała ubogą bazą sportową. Istniały bowiem jedynie niewielkie sale do ćwiczeń ruchowych przy szkołach podstawowych w: Brąszewicach, Trzcinie, Godynicach, Chajewie i Żurawiu. Na jej terenie funkcjonuje również od 2007 roku gminne boisko sportowe przy Urzędzie Gminy w Brąszewicach, które jest dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy. W 2011 roku przystąpiono jednak do realizacji inwestycji „Moje Boisko – Orlik 2012” (boisko piłkarskie wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym) przy szkole podstawowej w Godynicach. Została ona współfinansowana ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki (500 tys. zł) oraz Województwa Łódzkiego (333 334 zł). Całkowity koszt inwestycji wyniósł 1 399 777,77 zł. W jej efekcie powstał kompleks boisk sportowych wraz z planowanym zapleczem:

- boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią trawiastą o powierzchni 1860 m²;
- boisko wielofunkcyjne o nawierzchni z pianki poliuretanowej o powierzchni 611,13 m² do gry w piłkę siatkową i koszykówkę;
- ogrodzenie o wysokości 4,0 m i oświetlenie zgodnie ze standardami Ministerstwa Sportu i Turystyki;

- budynek sanitarno – szatniowy, murowany, wolnostojący o powierzchni użytkowej 182,68m².

Budowa kompleksu sportowego „Moje Boisko – Orlik 2012”, zasadniczo wpłynęła na stopień dostępności infrastruktury sportowej dla mieszkańców Godynic, ale również okolicznych miejscowości. Stworzyła dostęp dzieciom i młodzieży do bazy sportowej oraz zniósła bariery dostępności do tego typu infrastruktury dla osób niepełnosprawnych.

W 2012 roku rozpoczęto także budowę sali gimnastycznej wraz z zapleczem sanitarnym przy Publicznym Gimnazjum w Brąszewicach. Planowany termin zakończenia realizacji inwestycji zaplanowano na listopad 2014 roku. Zgodnie z harmonogramem całkowity koszt inwestycji wyniesie 2 847 621,03 zł przy dofinansowaniu Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki w wysokości 2 mln zł. Sala będzie posiadać boisko centralne do gry w piłkę nożną, koszykówkę, piłkę ręczną i siatkówkę, a po przedzieleniu sali ruchomą kotarą grodzącą, otrzymamy 2 boiska treningowe do koszykówki i siatkówki. Wzdłuż ściany planowane jest wykonanie rozkładanych trybun sportowych.

W gminie Brąszewice działa, już od lat 70-tych, Ludowy Zespół Sportowy, który obecnie posiada dwie drużyny: juniorów i seniorów. Treningi oraz rozgrywki LZS odbywają się na boisku gminnym w Brąszewicach, które jest dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy, według ustalonego harmonogramu. Ponadto od 2012 roku istnieje Klub Sportowy „Iskra” w Przedłęczu, którego głównym celem jest wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.

2.7.4. Pomoc społeczna

Działalnością z zakresu pomocy społecznej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brąszewicach. Pomoc jest udzielana rodzinom, które zmagają się z trudnościami losu i nie są w stanie przezwyciężyć tych problemów w sposób indywidualny. Głównym celem udzielanej pomocy jest przede wszystkim zapobieganie powstałym problemom oraz podejmowanie działań mających na celu ich integrację ze środowiskiem.

W 2012 roku w gminie Brąszewice najliczniejszą grupę tworzyły osoby objęte pomocą społeczną z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa, potrzeby ochrony macierzyństwa, niepełnosprawności i bezrobocia. Największy przyrost nastąpił natomiast w grupie objętej ubóstwem. Z kolei zmniejszyła się liczba osób objęta bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 12. Powody, liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2010-2012

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Ubóstwo	36	25	59	160	117	295
Sieroctwo	7	6	8	26	20	27
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	33	31	41	241	224	277
Bezrobocie	44	42	43	212	204	207
Niepelnosprawność	60	51	62	255	226	255
Długotrwała lub ciężka choroba	95	76	88	374	326	361
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	42	38	36	257	233	221
- rodziny wielodzietne	33	22	20	190	170	159
Przemoc w rodzinie	3	2	2	17	15	14
Alkoholizm	18	19	17	89	90	74
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	0	2	4	0
Zdarzenie losowe	1	1	2	4	5	9
Sytuacja kryzysowa	1	1	0	2	2	0
Kłęska żywiołowa	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Jeśli chodzi o formy udzielanej pomocy to zdecydowaną przewagą charakteryzuje się pomoc w formie rzeczowej, którą objęta została największą liczbą osób, ponadto liczba ta zmniejsza się na przestrzeni analizowanych lat o 18,8% w 2012 roku w porównaniu z rokiem 2006.

Tabela 13. Wsparcie udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pieniężne	123	124	127	122	138	101	129
Rzeczowe	208	224	198	169	182	182	169
Schronienie	0	0	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze	3	2	3	3	3	4	4
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0
Forma pomocy	Liczba rodzin						
Praca socjalna	85	67	51	46	33	29	28
Poradnictwo specjalistyczne	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Liczba osób z udzielaną pomocą pieniężną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w analizowanych latach utrzymuje się na podobnym poziomie, z niewielkimi wahaniami w latach 2010-2011.

Tabela 14. Środki gminne przeznaczone na pomoc społeczną

Forma pomocy	Środki gminne						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przeznaczone na pomoc społeczną	266738,0	307680,0	368421,56	348444,18	368901,73	366791,73	436401,94

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Brąszewicach

W analizowanych latach wzrosła natomiast wielkość środków gminnych przeznaczonych na pomoc społeczną o 63,6%.

2.7.5. Bezpieczeństwo publiczne

W zakresie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Brąszewice funkcjonuje 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- OSP Starce;
- OSP Przedłęcz;
- OSP Błota;
- OSP Bukowiec;
- OSP Żuraw;

- OSP Kamieniki;
- OSP Chajew;
- OSP Czartoria;
- OSP Brąszewice;
- OSP Godynice.

Dwie ostatnie z wymienionych jednostek (OSP Brąszewice i OSP Godynice) należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG). W latach 2010-2011 przy wsparciu LGD „Szlakiem Sieradzkiej E-ski” zrealizowano projekty inwestycyjne polegające na remoncie świetlic OSP w: Godynicach, Starcach, Przedłęczu i Brąszewicach. Celem przeprowadzonych prac było podniesienie jakości życia oraz poziomu integracji społeczności lokalnej.

Obszar gminy przynależy do zasięgu działania komisariatu policji w Błaszczach – jednostka podlega Komendzie Powiatowej Policji w Sieradzu. Komisariat Policji w Błaszczach swoim działaniem obejmuje teren o powierzchni 421 km², z około 28 tys. mieszkańców. Głównym zadaniem realizowanym przez Komisariat jest zapewnienie ładu i porządku publicznego na terenie gmin: Błaszki, Brąszewice oraz Wróblew, a także zapewnienie spokoju i bezpieczeństwa ich mieszkańcom. Komisariat funkcjonuje w systemie całodobowym.

2.8. Sfera finansowa

Sfera finansowa gminy opiera się na przygotowywanym corocznie planie finansowym – budżecie. Zwiera on roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów, a jego odpowiednie przygotowanie umożliwia realizację założonych zadań publicznych. Prowadzi to do poprawy warunków życia mieszkańców i podniesienia konkurencyjności gminy na tle okolicznych gmin.

W analizowanym okresie wzrosła, ponad dwukrotnie, zarówno wartość dochodów, jak i wydatków w gminie Brąszewice. Odnotowano również deficyt budżetowy występujący w każdym badanym roku, z wyjątkiem roku 2007 i 2009. W 2013 roku deficyt ten uzyskał poziom 2,9 mln zł, jednak został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Łodzi. Gmina założyła wówczas, że deficyt ten zostanie pokryty przychodami pochodzącymi ze źródeł określonych w art. 217 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, tj. kredytów. Kwota długu gminy, która wystąpiła na koniec roku 2013 kształtowała się na poziomie 16,47% i tym samym mieściła

się w ustawowych granicach określonych na poziomie 60% wykonanych dochodów tej jednostki.

Tabela 15. Dochody i wydatki budżetu gminy 2006 – 2012 (w zł)

Wykaz	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody	9897539,09	10614667,48	12014719,76	14267578,73	13299972,02	15136873,79	14885381,56
Dochody na 1 mieszkańca	2 206,81	2 384,25	2 708,46	3 191,14	2 970,07	3 381,03	3 333,79
Wydatki	10272370,66	9721813,78	12724208,77	13666248,35	13483097,21	16485385,36	16177650,92
Wydatki na 1 mieszkańca	2 290,38	2 183,70	2 868,40	3 056,64	3 010,96	3 671,07	3 623,21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12 danego roku)

W celu podniesienie konkurencyjności gminy oraz jakości życia jej mieszkańców Brąszewice realizują wiele inwestycji z wykorzystaniem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Tabela 16. Środki pozyskane z Unii Europejskiej

Forma pomocy	Środki pozyskane z UE							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Środki pozyskane z UE	0,00	0,00	220367,62	2039548,32	329546,18	0,00	0,00	2737334,00

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Brąszewicach

Zgodnie z informacjami pochodzącymi z Urzędu Gminy ilość pozyskanych środków z roku na rok zdecydowanie wzrasta. W poniższej tabeli znajduje się wykaz inwestycji współfinansowanych ze środków unijnych w latach 2008-2014. Ostatnie dwie inwestycje znajdują się w fazie realizacji.

Tabela 17. Inwestycje zrealizowane ze środków unijnych przez gminę Brąszewice w latach 2008-2014

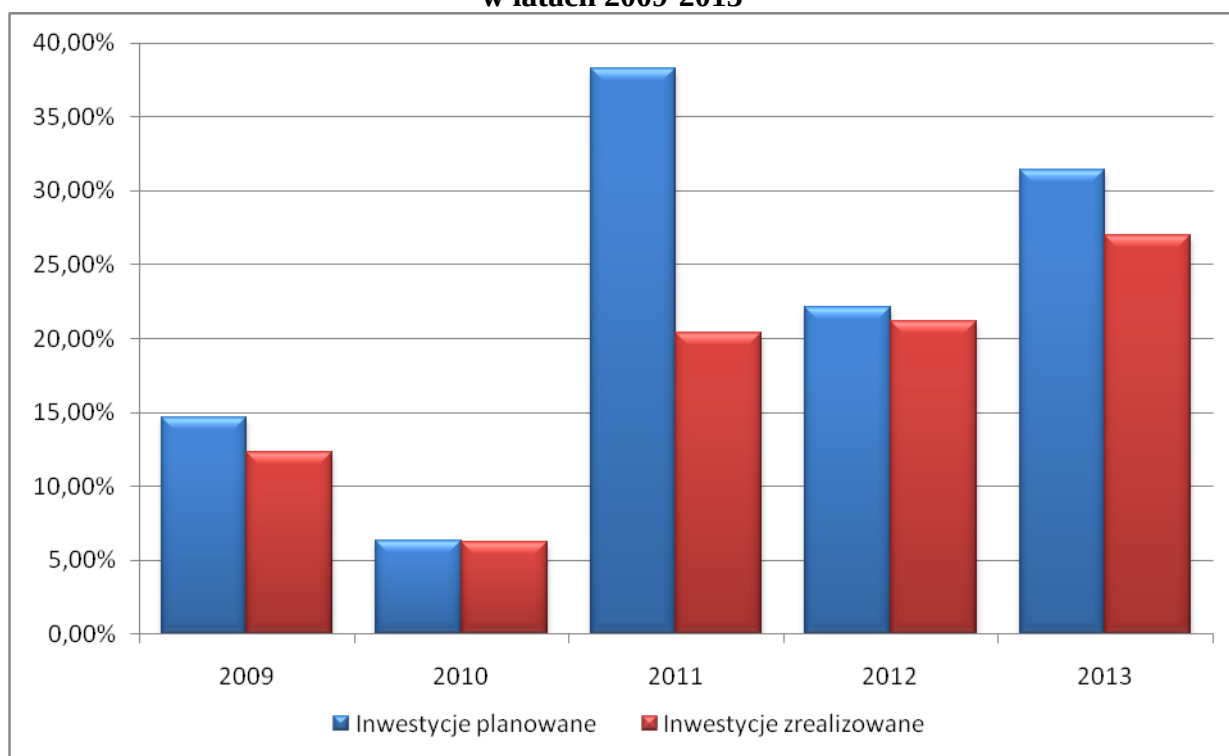
NAZWA ZADANIA	PRYZNANA POMOC ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH
Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych (2008)	Dotacja w wysokości 1 059 421,00 zł z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
Adaptacja i rozbudowa budynku po byłym komisariacie Policji na Publiczne Przedszkole w Brąszewicach wraz z urządzeniami technicznymi (2009)	Dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 z środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 1 528 590,24 zł.
Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją w miejscowości Brąszewice i Pasie (2012-2013)	Dotacja z PROW do 75 % kosztów kwalifikowanych, co stanowi kwotę 2 737 334,00 zł oraz dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w wysokości 391 603 zł. Koszt inwestycji 4 451 668,46 zł.
Zamontowanie trzech dwustronnych witaczy o funkcji informacyjno - promocyjnej obszar LGD i gminę Brąszewice (2013)	Dofinansowanie z PROW na lata 2007-2013 Oś LEADER w ramach działania 413 w wysokości 14 959,98 zł. Całkowity koszt działania to 23 001,00 zł.
Przystanek turystyczny przy szlaku rowerowym „Sieradzkiej E-ski” (2013)	Inwestycja powstała w ramach projektu pt. „Szlakiem Zabytków Lokalnych Atrakcji Kulturowych” Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
Zagospodarowanie terenu przestrzeni publicznej poprzez przebudowę chodników, zjazdów i placu parkingowego w miejscowości Brąszewice (2014)	Dofinansowanie z PROW 2007-2013 w ramach działania 431 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”. Dofinansowanie: 125 615,62 zł.
Wykonanie placów zabaw w miejscowościach Godynice i Brąszewice gm. Brąszewice	Dofinansowanie z PROW 2007-2013 w ramach działania 431 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów”. Dofinansowanie: 25 506,99 zł.

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Brąszewicach

Ponadto w każdym analizowanym roku większość zaplanowanych inwestycji została zrealizowana. Wyjątkiem jest rok 2011, w którym inwestycje zrealizowane stanowią zaledwie połowę wszystkich inwestycji zaplanowanych na ten rok.

Wykres 10. Udział środków budżetu na zadania inwestycyjne planowane i wykonane w latach 2009-2013

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Brąszewicach

II. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest kompleksowym wyznacznikiem pozycji strategicznej gminy i składa się z dwóch kluczowych elementów. Pierwszy z nich obejmuje ocenę jej zasobów, natomiast drugi odnosi się do oceny związków z otoczeniem oraz realizowanej lub planowanej strategii działania ze względu na pojawiające się szanse i zagrożenia.

Pierwsza część zawiera:

- **S** (Strength) – silne strony, wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W** (Weaknesses) – słabe strony, wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;

Mocne i słabe strony gminy

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Stosunkowo bliskie położenie dużych ośrodków miejskich, 2. Doskonałe walory przyrodniczo-krajobrazowe, 3. Duża lesistość, 4. Duża ilość zwierzyny łownej (dogodne warunki do rozwoju łowiectwa), 5. Wartościowa szata roślinna, 6. Duży zasięg obszarów chronionego krajobrazu, 7. Liczne złoża surowców naturalnych, 8. Stosunkowo dobre zwodociągowanie, 9. Znaczny zakres przeprowadzanych inwestycji infrastrukturalnych, 10. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych, 11. Sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki, 12. Dobry stan środowiska naturalnego, 13. Przynależność do LGD „Szlakiem sieradzkiej E-ski”, 14. Partnerstwo - Złoczewski Obszar Funkcjonalny, 15. Wysoki wskaźnik skolaryzacji, 16. Bogata działalność kulturalna Biblioteki, 17. Postępujący rozwój bazy sportowej, 18. Duży, procentowy udział inwestycji zrealizowanych,	1. Brak większych zakładów pracy, 2. Spadek liczby mieszkańców, 3. Niekorzystne zmiany struktury ekonomicznej liczby ludności (starzenie się społeczeństwa), 4. Wysokie bezrobocie, szczególnie wśród kobiet i ludzi młodych, 5. Obniżona użyteczność ekologiczna i gospodarcza gminy, 6. Nieliczne zabytki, 7. Niezadowalający stan dróg, 8. Brak kompleksowego rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, 9. Działalność gospodarcza rozwinięta w średnim stopniu, 10. Brak infrastruktury turystycznej, 11. Wzrost liczby osób/rodzin objętych pomocą społeczną, 12. Znaczący wzrost osób objętych ubóstwem, 13. Niska aktywność w zakresie tworzenia organizacji pozarządowych, 14. Niedostateczna dostępność do usług z zakresu medycyny specjalistycznej, 15. Niewystarczająca ilość chodników, 16. Mała ilość parkingów, szczególnie w pobliżu obiektów użyteczności publicznej, 17. Brak terenów wypoczynkowych, 18. Brak aktualnego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, 19. Niskie klasy gleb,

Druąa część zawiera:

- **O** (Opportunities) – szanse, wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T** (Threats) – zagrożenia, wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej;

Szanse i zagrożenia gminy

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wykorzystywanie możliwości finansowania ze środków unijnych, 2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem środków zewnętrznych, 3. Nowa perspektywa finansowa UE, 4. Możliwość rozwoju agroturystyki, 5. Rozwój infrastruktury technicznej, sportowej i rekreacyjnych, 6. Współpraca z innymi gminami, organizacjami, 7. Rozwój nowych stylów życia,	1. Postępujący deficyt budżetowy, 2. Zły stan lokalnego rynku pracy, 3. Niezadowalający stopień dostępności do kultury i rozrywki, 4. Niska świadomość ekologiczna, 5. Silne tradycje rolnicze, 6. Brak szerokich działań promocyjnych, 7. Niski poziom wykształcenia mieszkańców,

III. ELEMENTY STRATEGII ROZWOJU GMINY BRĄSZEWICE

1. Misja i wizja gminy Brąszewice

Misja gminy to uzasadnienie jej istnienia, wyznaczający konkretny kierunek rozwoju jakim powinna podążać gmina. Została sformułowana w sposób zrozumiały, ale jednocześnie niezbyt szczegółowy by nie utrudniała wprowadzania zmian.

Wizja gminy jest natomiast obrazem w przyszłości, do którego dąży się poprzez realizację inwestycji w ramach proponowanych działań. Wizja została sformułowana po zapoznaniu się z diagnozą stanu obecnego oraz opinią mieszkańców na temat poszczególnych dziedzin życia w gminie.

MISJA

Gmina Brąszewice to gmina typowo rolnicza dążąca do zaspokojenia potrzeb wszystkich mieszkańców i stworzenia warunków do prawidłowego funkcjonowania oferując lokalnym rolnikom i przedsiębiorcom przyjazny klimat inwestycyjny, podnosząc jej potencjał (ekonomiczny) w związku z możliwością wykorzystania środków Unii Europejskiej, przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego.

WIZJA

Gmina Brąszewice to miejsce, w którym nastąpiła znaczna poprawa jakości życia, poziomu konkurencyjności i atrakcyjności w regionie, zarówno w aspekcie społeczno-gospodarczym, jak i turystycznym, a wykorzystanie szans rozwojowych doprowadziło do znacznego wzrostu przedsiębiorczości wśród mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

2. Cele rozwoju gminy

CEL GŁÓWNY

**Poprawa warunków życia w gminie Brąszewice
przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju**

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Cele strategiczne opracowano na podstawie wyników otrzymanych z analizy SWOT, która z kolei została skonstruowana w oparciu o diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej oraz materiały wypracowane podczas konsultacji społecznych. Podczas konsultacji przeprowadzono prace w czterech obszarach tematycznych, takich jak: przestrzeń i infrastruktura, społeczeństwo, gospodarka oraz środowisko.

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

1. Rozwój przestrzenny gminy

SPOŁECZEŃSTWO

2. Podnoszenie jakości życia mieszkańców

GOSPODARKA

3. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

ŚRODOWISKO

4. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy

Drzewo celów

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

1. Rozwój przestrzenny gminy

- 1.1. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej
- 1.2. Rozwój infrastruktury drogowej w gminie
- 1.3. Kształtowanie ładu przestrzennego
- 1.4. Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej
- 1.5. Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej

SPOŁECZEŃSTWO

2. Podnoszenie jakości życia mieszkańców

- 2.1. Rozwój infrastruktury społecznej
- 2.2. Zwalczanie problemów społecznych występujących wśród mieszkańców
- 2.3. Organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych
- 2.4. Wzmacnianie więzi społecznych

CEL GŁÓWNY

Poprawa warunków życia
w gminie Brąszewice przy
zachowaniu zasad
zrównoważonego rozwoju.

GOSPODARKA

3. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

- 3.1. Promocja gospodarcza gminy
- 3.2. Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorstw (inwestycji)
- 3.3. Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy
- 3.4. Wsparcie rolnictwa
- 3.5. Wspieranie działań z zakresu rozwoju turystyki (agroturystyki)

ŚRODOWISKO

4. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy

- 4.1. Usprawnienie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska naturalnego
- 4.2. Udoskonalenie systemu gospodarki odpadami
- 4.3. Zwiększanie wykorzystania alternatywnych źródeł energii
- 4.4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska naturalnego

Opis celów

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

Rozwój przestrzenny gminy jest podstawą do efektywnego rozwoju gospodarczego, a najważniejszą kwestią jest określenie kierunków i zasad tego rozwoju. W planowaniu przestrzennym wymagane jest uwzględnienie wymogów równowagi ekologicznej pomiędzy elementami naturalnymi i antropogennymi. Jak każda gmina, Brąszewice, mają swoje unikalne wartości, uwarunkowania i cele, a więc polityka przestrzenna, jak również zagospodarowanie gminy powinno być szczególnym elementem troski, zwłaszcza ze strony władz. Jakość przestrzeni gminy to przede wszystkim jakość przestrzeni regionu oraz kraju.

SPOŁECZEŃSTWO

Podnoszenie jakości życia mieszkańców gminy Brąszewice odbywać się będzie poprzez zaspokajanie ich potrzeb społecznych i kulturalnych, zachowanie specyficznych cech obszarów wiejskich przy jednoczesnej modernizacji infrastruktury społecznej. O rozwoju gminy w dużym stopniu decydują takie czynniki jak kultura i kapitał społeczny. Pierwszy z czynników wpływa na rozwój postaw zachowania człowieka w danym środowisku, a przede wszystkim jest elementem procesu kształcenia, drugi natomiast określa więzi międzyludzkie, a więc umiejętność i chęć integracji lokalnej społeczności. Warunkiem niezbędnym uzyskania lepszej jakości życia w gminie jest więc poprawa warunków życia jej mieszkańców.

GOSPODARKA

W ujęciu ekonomicznym przedsiębiorczość traktowana jest często jako czwarty czynnik produkcji, który stosuje nowatorskie rozwiązania do efektywnego wykorzystania pozostałych czynników w procesie rozwoju gospodarczego. Jego zadaniem jest poszukiwanie nowych rozwiązań w istniejącym systemie społeczno-gospodarczym. Niezwykle istotnym czynnikiem jest rozwój postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców gminy, a odpowiednia promocja i tworzenie korzystnych warunków inwestycyjnych wpływa na zwiększenie potencjału kapitałowego gminy. Poza tym rozwój działalności pozarolniczych ma na celu przyspieszenie procesów restrukturyzacyjnych w rolnictwie.

ŚRODOWISKO

Rozwinięta infrastruktura ochrony środowiska pozytywnie wpływa na atrakcyjność gminy, pod względem gospodarczym i społecznym, a jednocześnie na poprawę jakości życia jej mieszkańców. Pełne wykorzystanie potencjału regionu jest możliwe tylko dzięki istnieniu sprawnego systemu zapobiegania powstawaniu wszelkich zagrożeń środowiska naturalnego. Niezwykle istotnym elementem jest także zapewnienie wysokiej świadomości ekologicznej mieszkańców gminy. Dbanie o stan środowiska naturalnego oraz racjonalne wykorzystywanie dostępnych zasobów jest niezwykle istotnym czynnikiem, szczególnie w czasach rozwoju gospodarczego.

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

1. Rozwój przestrzenny gminy

1.1. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej

Działania:

- Budowa nowych odcinków i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej,
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej;
- Budowa sieci gazowej;
- Poprawa stanu oświetlenia głównych ciągów komunikacyjnych i przestrzeni publicznych;
- Usprawnienie gospodarki ściekowej na terenie gminy;
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Zwiększenie dostępności do łączności telekomunikacyjnych, szczególnie do Internetu – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu;
- Zapewnienie dostępności usług publicznych za pomocą Internetu;
- Poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej oraz budynków komunalnych, a także budowa nowych obiektów;

1.2. Rozwój infrastruktury drogowej w gminie

Działania:

- Budowa nowych i modernizacja istniejących sieci dróg na terenie gminy;
- Utwardzanie dróg nieutwardzonych;
- Modernizacja dróg dojazdowych do posesji;
- Poprawa przepustowości na drogach;
- Budowa i modernizacja infrastruktury okołodrogowej;
- Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym;

1.3. Kształtowanie ładu przestrzennego

Działania:

- Budowa nowych parkingów, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej;
- Budowa chodników;
- Poprawa stanu czystości wód w studniach głębinowych;
- Odpowiednie wykorzystanie potencjału kopalni odkrywkowej – pielęgnowanie współpracy w zakresie przynależności do Złoczewskiego Obszaru Funkcjonalnego;
- Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- Ochrona zabytków;
- Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych;
- Motywowanie do podnoszenia estetyki budynków prywatnych;

1.4. Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej

Działania:

- Budowa ścieżek rowerowych - połączenie siecią ścieżek wszystkich miejscowości na terenie gminy;
- Budowa infrastruktury dla rowerzystów (wraz z infrastrukturą towarzyszącą ścieżkom);
- Organizacja nowych miejsc wypoczynkowych;
- Rozbudowa infrastruktury sportowej;
- Budowa zewnętrznych siłowni;

1.5. Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej

Działania:

- Budowa nowych obiektów użyteczności publicznej;
- Poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej;
- Podnoszenie estetyki budynków publicznych;
- Ułatwienie dostępu do administracji publicznej;

SPOŁECZEŃSTWO

2. Podnoszenie jakości życia mieszkańców

2.1. Rozwój infrastruktury społecznej

Działania:

- Wspieranie systemu edukacji;
- Doposażanie szkół w materiały dydaktyczne;
- Upowszechnianie kultury fizycznej wśród uczniów;
- Rozbudowa przedszkoli wraz ze zwiększeniem liczby miejsc;
- Modernizacja remiz strażackich;
- Zwiększenie dostępności do opieki lekarskiej, podstawowej, jak i specjalistycznej;
- Wspieranie działań organizacji pozarządowych;
- Efektywne aktualizacje programów edukacyjno-wychowawczych;
- Inicjowanie współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi i kulturalnymi z terenu gminy;
- Komputeryzacja i cyfryzacja placówek oświatowych celem podniesienia jakości nauczania;
- Utworzenie miejsca nauki i spotkań mieszkańców w różnym wieku;
- Rozbudowa i modernizacja istniejących obiektów bibliotecznych;

2.2. Zwalczanie problemów społecznych występujących wśród mieszkańców

Działania:

- Zwalczanie problemów społecznych występujących na terenie gminy, szczególnie alkoholizmu;
- Aktywna pomoc osobom bezrobotnym;
- Ułatwienia funkcjonowania osobom niepełnosprawnym;
- Pomoc rodzinom znajdującym się w trudnych warunkach życiowych;
- Pomoc dzieciom i młodzieży zagrożonym wykluczeniem społecznym;
- Edukacja prozdrowotna;
- Promocja zdrowego stylu życia;
- Utworzenia, a następnie realizacja planu utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa na terenie gminy;
- Dopuszczenie jednostek zapewniających bezpieczeństwo na terenie gminy;
- Prowadzenie monitoringu zjawisk patologicznych;
- Zwiększenie pomocy społecznej dla osób najbardziej potrzebujących;
- Przeciwdziałanie pogłębianiu się zjawisk patologicznych;
- Rozwój budownictwa komunalnego;
- Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom starszym;

2.3. Organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych

Działania:

- Kontynuacja kluczowych działań, które sprzyjają integracji mieszkańców jako wspólnoty samorządowej;
- Organizacja nowych wydarzeń kulturalnych będących okazją do spotkania się mieszkańców;
- Zapewnienie cykliczności imprez już odbywających się;
- Zwiększenie dostępności do kultury i rozrywki dla osób z każdej grupy wiekowej;
- Odpowiednia promocja imprez kulturalnych odbywających się na terenie gminy;
- Wspieranie działań kulturotwórczych;

2.4. Wzmacnianie więzi społecznych,

Działania:

- Wspieranie integracji mieszkańców, szczególnie poprzez uczestnictwo w kulturze;
- Prowadzenie współpracy z gminami ościennymi;
- Organizacja większej liczby spotkań dla różnych grup mieszkańców w gminie;
- Budowa Domu Kultury;
- Budowa świetlic;
- Reaktywacja zespołu ludowego (w związku z posiadaniem instrumentów i strojów);
- Tworzenie warunków do rozwoju nowych inicjatyw mających na celu integrację mieszkańców gminy;
- Zwiększenie oferty zajęć dodatkowych/pozalekcyjnych;
- Upowszechnianie edukacji regionalnej;

GOSPODARKA

3. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

3.1. Promocja gospodarcza gminy

Działania:

- Promocja gminy, szczególnie pod kątem gospodarczym;
- Zaproszenie lokalnych przedsiębiorców do promowania gminy;
- Przygotowanie terenów pod inwestycje oraz ich uzbrajanie;
- Wspieranie równości szans na rynku pracy;
- Budowa społeczeństwa informacyjnego;
- Unowocześnienie procesów produkcyjnych;
- Efektywne wykorzystywanie szans związanych z możliwością finansowania z UE;

3.2. Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorstw (inwestycji)

Działania:

- Aktywne wspieranie lokalnych przedsiębiorców;
- Wykorzystanie szans jakie niesie ze sobą utworzenie Złoczewskiej Strefy Inwestycyjnej;
- Rozwój działalności gospodarczej na terenie gminy;
- Pomoc w zakładaniu własnych przedsiębiorstw i ich prowadzeniu;
- Wspieranie działalności pozarolniczej;

3.3. Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy

Działania:

- Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy;
- Aktywizacja zawodowa mieszkańców;
- Wspieranie lokalnych inicjatyw edukacyjnych celem podnoszenia kwalifikacji lokalnej społeczności;
- Organizacja kursów przekwalifikowujących;
- Dostosowanie edukacji do potrzeb rynku lokalnego;
- Wykorzystanie nowoczesnych form szkoleniowych (e-learningów);
- Upowszechnienie równości szans na rynku pracy;
- Prowadzenie doradztwa zawodowego;

3.4. Wsparcie rolnictwa

Działania:

- Odchodzenie od problematycznych sposobów odprowadzania ścieków w gospodarstwach na terenie gminy (szamba) poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Pomoc w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie do rolnictwa;
- Odpowiednie wykorzystanie szans związanych z wykorzystaniem środków unijnych na rozwój obszarów wiejskich;;
- Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji rolników;
- Wspieranie rolnictwa ekologicznego;
- Wspieranie sektora rolno-spożywczego;
- Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich;

3.5. Wspieranie działań z zakresu rozwoju turystyki (agroturystyki)

Działania:

- Wykorzystanie atrakcyjności terenów do rozwoju agroturystyki;
- Przeprowadzanie szkoleń dla lokalnej społeczności celem rozwoju agroturystyki;
- Wykorzystanie ciekawych miejsc w gminie (np. pałac) celem rozwoju bazy turystycznej;
- Turystyczna promocja gminy;
- Wspieranie rozwoju branży gastronomicznej i noclegowej;
- Promocja produktów lokalnych;
- Odpowiednie zagospodarowanie i wyeksponowanie atrakcji turystycznych;
- Promocja lokalnych produktów, zwyczajów, tradycji;
- Systematyczna aktualizacja strony internetowej;
- Inwentaryzacja walorów przyrodniczych i obiektów zabytkowych;

ŚRODOWISKO

4. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy

4.1. Usprawnienie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska naturalnego

Działania:

- Przeprowadzenie termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej;
- Ochrona istniejących obszarów i obiektów ważnych pod względem przyrodniczym;
- Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy;
- Kontynuowanie akcji sprzątania świata;
- Przeprowadzanie działań na rzecz ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- Dbłość o klimat akustyczny gminy;
- Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiskowych;
- Propagowanie ekologicznego stylu życia;

4.2. Udoskonalenie systemu gospodarki odpadami

Działania:

- Utrzymanie i promocja selektywnej zbiórki odpadów;
- Odpowiednie składowanie zebranych odpadów;
- Edukacja mieszkańców w kierunku odpowiedniego segregowania śmieci;
- Zwiększenie udziału recyklingu;
- Wyeliminowanie nielegalnych składowisk śmieci;
- Ukierunkowanie na osiągnięcie wyznaczonych parametrów gospodarki odpadami;

4.3. Zwiększanie wykorzystania alternatywnych źródeł energii

Działania:

- Promocja wykorzystania alternatywnych źródeł energii;
- Rozwój zainteresowania odnawialnymi źródłami energii;
- Budowa systemów solarnych;
- Przeprowadzenie oceny wykorzystania alternatywnych źródeł energii;
- Realizacja wybranych programów wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;

4.4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska naturalnego

Działania:

- Uzdatnianie miejscowych studni głębinowych;
- Zwiększanie świadomości ekologicznych wśród mieszkańców gminy;
- Zapobieganie tworzeniu nielegalnych wysypisk śmieci (np. w lasach);
- Utworzenie bardziej ekologicznego systemu grzewczego;
- Zachęcanie do oszczędnego wykorzystywania energii, wody itp.;
- Ochrona przed skutkami klęsk żywiołowych;
- Budowa gospodarki niskoemisyjnej;
- Zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego;

V. NAWIĄZANIA DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Cele strategiczne, operacyjne i odpowiadające im działania wpisują się w cele zawarte w innych dokumentach strategicznych na szczeblu międzynarodowym, krajowym oraz wojewódzkim. Strategia wraz z Programem Rozwoju Gminy Brąszewice na lata 2014-2020 wpisuje się w cele następujących dokumentów wyższego rzędu:

1. EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia „Europa 2020” to nowy, długookresowy program rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej, która zastąpiła, realizowaną od 2000 roku, Strategię Lizbońską. W dokumencie została podkreślona potrzeba wspólnego działania wszystkich państw członkowskich w kierunku wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform, które umożliwią stawienie czoła wyzwaniom współczesnego świata, takim jak: globalizacja, starzenie się społeczeństwa czy racjonalne wykorzystania zasobów. Podstawowymi instrumentami realizacji celów strategii „Europa 2020” są natomiast opracowywane przez państwa członkowskie UE Krajowe Programy Reform oraz przygotowane przez KE inicjatywy przewodnie, realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych.

Strategia „Europa 2020” obejmuje trzy wzajemne ze sobą powiązane priorytety:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia i zapewniającej spójność: gospodarczą, społeczną i terytorialną.

W ramach wyróżnionych priorytetów zostały utworzone następujące projekty przewodnie:

I. Inteligentny rozwój – gospodarka oparta na wiedzy i innowacji:

- a) „Unia innowacji” – wykorzystywanie działalności badawczo-rozwojowych do zwalczania takich problemów jak: zmiany klimatu, efektywność energetyczna, zasoby czy zmiany demograficzne;
- b) „Młodzi w drodze” – poprawa warunków i podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego oraz podniesienie poziomu kształcenia i szkolenia na każdym szczeblu edukacyjnym, a także poprawa sytuacji młodzieży na rynku pracy;

- c) „Europejska agenda cyfrowa” – osiąganie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego, a przez to ułatwienie dostępu do szerokopasmowego Internetu;
- II. Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej:
 - a) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – wsparcie w kierunku niskoemisyjnego i efektywniejszego wykorzystania zasobów przez społeczeństwo; zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego;
 - b) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – wsparcie przedsiębiorczości i pomoc w sprostaniu nowych wyzwań, wsparcie konkurencyjności przemysłu europejskiego, pomoc w wykorzystaniu możliwości wynikających z globalizacji i gospodarki przyjaznej środowisku;
- III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną:
 - a) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – unowocześnianie rynków pracy związane z rosnącym bezrobociem, a także zapewnienie trwałości obecnych modeli społecznych;
 - b) „Europejski program walki z ubóstwem” – zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, zwiększenie świadomości i uznania pracy ludzi ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym, umożliwiając im godne życie i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

2. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument planistyczny, który określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Trzecia fala nowoczesności oznacza umiejętność łączenia modernizacji, innowacji, impetu cyfrowego z poprawą właśnie jakości życia i skokiem cywilizacyjnym. Osiągnięcie celu będzie natomiast możliwe dzięki trzem filarom:

- Innowacyjności;
- Terytorialnemu zrównoważeniu rozwoju;
- Efektywności.

Głównym celem tego dokumentu jest przede wszystkim poprawa jakości życia Polaków dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację krajów, a głównym sposobem osiągnięcia tego celu jest stabilny i wysoki wzrost gospodarczy. Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów strategicznych:

- I. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:
 - Cel 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji;
 - Cel 2. Zmniejszanie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym;
 - Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
 - Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
- II. Polska Cyfrowa:
 - Cel 5. Stworzenie Polski Cyfrowej;
- III. Kapitał Ludzki
 - Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;
- IV. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:
 - Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- V. Równoważenie potencjałów rozwojowych regionu:
 - Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
 - Cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego;
- VI. Efektywność i sprawność państwa:
 - Cel 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej;
- VII. Kapitał społeczny:
 - Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Wizja Strategii przedstawia Polskę w 2030 roku jako gospodarkę konkurencyjną, otwartą i efektywną, zdolną do zaoferowania nowych miejsc pracy dla dobrze wykształconych pracowników, a ich kreatywność, otwartość na zmiany, poziom kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zdolność do ich podnoszenia, będą w większym niż obecnie stopniu

decydować o przewagach konkurencyjnych polskich firm uczestniczących w rynku europejskim i światowym.

3. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to główna strategia rozwoju wskazująca na strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe. Oparta jest ona na scenariuszu stabilnego rozwoju, a pomyślność realizacji wszystkich założonych celów będzie uzależniona od wielu czynników, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, które mogą wpływać na dostępność środków finansowych na jej realizację. Zamierzenia inwestycyjne mają charakter ramowy.

Strategia wyznacza trzy najważniejsze obszary strategiczne, w których koncentrują się główne działania oraz niezbędne interwencje w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. Tymi obszarami są :

- Sprawne i efektywne państwo;
- Konkurencyjna gospodarka;
- Spójność społeczna i terytorialna.

Celem głównym Strategii staje się więc wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów, zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Według zapisów dokumentu to właśnie sprawnie działające państwo, efektywnie dysponujące dostępnymi środkami publicznymi i skutecznie odwołujące się do energii samoorganizującego się społeczeństwa obywatelskiego jest warunkiem realizacji przyjętych celów rozwojowych, a kluczowym zadaniem, które warunkuje rozwój kraju jest zwiększenie konkurencyjności gospodarki. Celami strategicznymi zawartymi w dokumencie są:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo:

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem;

Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe;

Cel.I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela;

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:

Cel.II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej;

Cel.II.2. Wzrost wydajności gospodarki;

Cel.II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki;

Cel.II.4. Rozwój kapitału ludzkiego;

Cel.II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych;

Cel.II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko;

Cel.II.7. Zwiększenie efektywności transportu;

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna:

Cel.III.1. Integracja społeczna;

Cel.III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych;

Cel.III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważonego rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie to dokument strategiczny, który odnosi się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski w wymiarze terytorialnym, zasady i instrumenty polityki regionalnej, nową rolę regionów w ramach polityki regionalnej oraz zarys mechanizmu koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty.

Głównym celem jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrost, zatrudnienie i spójność w horyzoncie długookresowym. Dla polityki regionalnej do 2020 roku ustala się następujące cele strategiczne:

Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”):

1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych;

1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi;

1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne;

Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”):

2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym;

2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe;

2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze;

2.4. Przewyższanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE;

2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o niższej dostępności;

Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”):

3.1. Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej;

3.2. Poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne;

3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania;

3.4. Wspomaganie budowania kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieć współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.

5. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 jest jednym z najważniejszych dokumentów strategicznych samorządu województwa, który określa wizję rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia. Polityka rozwoju województwa łódzkiego do 2020 r. wskazana w zaktualizowanym dokumencie jest odpowiedzią na wyzwania najbliższych lat, pozwalającą na kształtowanie regionu nowoczesnego i atrakcyjnego gospodarczo oraz przyjaznego dla jego mieszkańców. Na politykę województwa składają się trzy sfery rozwoju, obejmujące: sferę gospodarczą, społeczną i przestrzenną, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie spójności w rozwoju na poziomie regionalnym. W każdej sferze opracowany jest cel główny dla województwa, którymi są:

- dla sfery społecznej: „Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa”;
- dla sfery ekonomicznej: „Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa”;
- dla sfery funkcjonalno-przestrzennej: „Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą”.

Ponadto w każdej ze sfer wypracowane zostały obszary priorytetowe, a w nich cele strategiczne. Są to:

Strefa społeczna

- wiedza i kompetencje: Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców województwa;
- jakość życia: Podniesienie poziomu jakości życia;
- polityka społeczna: Zmniejszenie zjawisk wykluczenia społecznego i modernizacja systemów pomocy społecznej;
- społeczeństwo obywatelskie: Podniesienie poziomu aktywności społecznej;

Sfera ekonomiczna

- dostępność: Zwiększenie dostępności gospodarczej regionu;
- baza gospodarcza: Tworzenie nowoczesnej, prorozwojowej i innowacyjnej bazy gospodarczej;
- społeczeństwo informacyjne: Budowa społeczeństwa informacyjnego;
- obszary wiejskie: Trwały i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich;
- rynek pracy: Podniesienie ogólnego poziomu zatrudnialności i mobilności zawodowej mieszkańców województwa;
- wizerunek: Tworzenie wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego dla podejmowania współpracy, inwestowania i życia mieszkańców;

Strefa funkcjonalno-przestrzenna

- przemiany (system osadniczy): Stymulowanie przemian w sieci osadniczej polegających na wzroście roli miast w organizacji funkcjonalno-przestrzennej województwa;
- ład przestrzenny: Uporządkowanie gospodarki przestrzennej;
- tożsamość regionalna: Umocnienie identyfikacji mieszkańców z województwem;
- ochrona środowiska: Poprawa warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska.

VI. FINANSOWANIE STRATEGII

„Strategia wraz z Programem Rozwoju Gminy Brąszewice na lata 2014-2020” w przedkładanej formie ma stanowić podstawę do sporządzania bardziej szczegółowych planów czy projektów realizacji założonych celów oraz odpowiadających im kierunków działań. To ich przygotowanie będzie wymagało oszacowania kosztów realizacji i znalezienie możliwości finansowania.

Realizacja „Strategii wraz z Programem Rozwoju Gminy Brąszewice na lata 2014-2020” uzależniona będzie w głównej mierze wysokością dostępnych środków

zabezpieczonych w budżecie gminy, jak również od wielkości przyznanych środków krajowych oraz z funduszy strukturalnych. Ubieganie się o środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych uwarunkowane jest wytyczonymi, ambitnymi celami oraz możliwościami jakie niesie nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Przewiduje się finansowanie zadań Strategii z następujących źródeł:

- budżet gminy Brąszewice;
- budżet powiatu, województwa i kraju;
- środki pomocowe instytucji zaangażowanych w realizację założeń niniejszego dokumentu;
- programy pomocowe Unii Europejskiej;
- środki instytucji finansowych oraz funduszy inwestycyjnych;
- środki inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych;
- inne źródła.

Wymienione powyżej źródła finansowania nie stanowią jednak zamkniętego katalogu. W związku z tym, że niniejszy dokument został sporządzony w pierwszej połowie 2014 roku nie podano także szczegółowych informacji na temat możliwości finansowania poszczególnych działań ze środków unijnych, bowiem programy, w ramach których będą przyznawane środki są w trakcie opracowania.

VII. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU

Strategia jest dokumentem strategicznym, który w sposób jasny i precyzyjny określa kierunek w jakim powinna zmierzać gmina, aby zapewnić trwały i zrównoważony rozwój, prowadzący do realizacji celu głównego jakim jest: „poprawa warunków życia w gminie Brąszewice przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”. Zgodnie z zapisami Ustawy o samorządzie gminnym, gmina Brąszewice to wspólnota samorządowa dla wszystkich jej mieszkańców, a swoje ustawowe zadania realizuje przez Radę Gminy oraz stojącego na jej czele Wójta.

Integralną częścią procesu zarządzania i planowania strategicznego jest proces monitoringu realizacji Strategii. Pojęcie monitorowania obejmuje przede wszystkim działania, które zapewniają osiągnięcie pożądanych efektów rozwojowych we wszystkich czasowych okresach planistycznych. Systematyczne zbieranie z góry założonych danych pozwala na dokonywanie oceny wdrażanej Strategii. Ocena z kolei stanowi podstawę zmiany (aktualizacji) celów. Głównym zadaniem tego procesu jest kontrola postępów realizacji założeń niniejszego dokumentu, weryfikacja osiągniętych rezultatów oraz ocena spójności

z innymi dokumentami strategicznym. W punktu widzenia horyzontu czasowego, istotne staje się dostosowywanie zapisów niniejszego dokumentu do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. Celem monitoringu realizacji celów szczegółowych jest nie tylko ocena, ale także, jeżeli zajdzie taka potrzeba, ich korekta. Monitoring stwarza bowiem realne sprzężenia pomiędzy planowaniem a kontrolowaniem prowadzonych działań, przez co daje możliwość lepszego i wcześniejszego ich ukierunkowania na osiągnięcie zamierzonych celów.

Instrumenty, służące wdrażaniu niniejszego dokumentu, będą miały charakter przede wszystkim: prawno-administracyjny, ekonomiczny i rynkowy, finansowy, organizacyjny i marketingowy. Jednostką odpowiedzialną za wdrażanie i monitoring będzie natomiast Wójt Gminy Brąszewice, który z kolei powoła do tego specjalną jednostkę, tzw. Zespół ds. Strategii. Zespół ten będzie się składał z przedstawicieli władz samorządowych, środowisk społecznych, gospodarczych oraz organizacji pozarządowych, będący odpowiedzialny za prowadzenie systematycznego monitoringu. Jego planowane działania to głównie ilościowa i jakościowa ocena informacji związanych z realizacją poszczególnych działań. Zadania z zakresu monitoringu obejmują przede wszystkim:

- zgodność i kolejność realizacji zadań;
- terminowość realizacji wyznaczonych działań;
- jakość realizowanych spraw priorytetowych;
- możliwości, a w związku z tym potencjalne źródła finansowania;
- przepływy środków pieniężnych.

Monitoring „Strategii wraz z Programem Rozwoju Gminy Brąszewice na lata 2014-2020” opierać się będzie na zestawieniu wskaźników, które mają za zadanie kwantyfikować wybrane cele strategiczne i operacyjne. Dzięki temu gmina uzyska informację o postępach w osiąganiu poszczególnych celów i proponowanie instrumentów mających na celu przyspieszenie wdrażania. Większość z tych wskaźników można pozyskać ze statystyki publicznej, natomiast część z nich będzie pozyskana z poziomu konkretnych projektów, które będą realizowane w związku z potrzebą poprawy warunków życia mieszkańców w gminie Brąszewice. Aby uzyskać dane do drugich z wymienianych wskaźników niezbędna będzie ścisła współpraca Zespołu ds. Strategii z podmiotami zaangażowanymi w realizację poszczególnych projektów na terenie gminy. Do wskaźników monitorujących przebieg realizacji działań zawartych w niniejszym dokumencie należą m.in.:

Wskaźniki realizacji celów strategicznych oraz odpowiadających im działań

Cele		
Cele strategiczne	Cele operacyjne	Wskaźniki
1. Rozwój przestrzenny gminy	1.1. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej	- ludność korzystająca z sieci wodociągowej (%); - długość zmodernizowanych i nowo wybudowanych odcinków sieci wodociągowej; - długość nowo wybudowanych odcinków sieci kanalizacyjnej; - długość wybudowanej sieci gazowej; - długość powstałej sieci oświetlenia ulicznego i miejsc publicznych; - liczba domostw posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków; - liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej; - liczba nowo wybudowanych budynków; - liczba gospodarstw domowych posiadających dostęp do komputera i Internetu;
	1.2. Rozwój infrastruktury drogowej w gminie	- długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych odcinków dróg; - liczba dróg utwardzonych; - liczba wybudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu; - stopień usprawnienia ruchu na głównych ciągach komunikacyjnych;
	1.3. Kształtowanie ładu przestrzennego	- liczba wybudowanych parkingów; - długość wybudowanych ciągów pieszych; - stan czystości wód w studniach głębinowych; - sporządzenie aktualnego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego; - stan techniczny obiektów zabytkowych; - wykaz zasobów przyrodniczych;
	1.4. Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	- długość wybudowanych ścieżek rowerowych; - liczba miejscowości połączonych siecią ścieżek rowerowych; - liczba utworzonych miejsc wypoczynkowych; - liczba nowo wybudowanych obiektów sportowych;
	1.5 Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej	- liczba wybudowanych obiektów użyteczności publicznej - liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej - liczba obiektów, których estetyka uległa poprawie
2. Podnoszenie jakości	2.1. Rozwój	- liczba nowo utworzonych miejsc w przedszkolach;

życia mieszkańców	infrastruktury społecznej	- liczba uczniów w placówkach oświatowych; - liczba zmodernizowanych remiz strażackich; - stopień dostępności do opieki lekarskiej; - liczba istniejących organizacji pozarządowych; - liczba komputerów w placówkach oświatowych; - liczba utworzonych miejsc nauki i spotkań mieszkańców; - udział szkół w projektach rozwojowych; - wskaźnik skolaryzacji; - liczba placówek prowadzących działalność kulturową; - liczba wypożyczeń księgozbioru w bibliotekach; - dostępność do administracji publicznej; - wskaźnik realizacji usług publicznych;
	2.2. Zwalczanie problemów społecznych występujących wśród mieszkańców	- liczba programów przeciwdziałania powstawaniu zjawisk patologicznych - liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej; - ilość środków pozyskanych na cele społeczne; - poziom bezrobocia; - liczba rodzin objętych ubóstwem; - liczba programów edukacyjnych promujących zdrowy styl życia; - liczba zakupionego sprzętu będącego wyposażeniem jednostek zapewniających bezpieczeństwo na terenie gminy; - liczba przestępstw; - struktura wykształcenia mieszkańców;
	2.3. Organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych	- liczba nowych wydarzeń kulturalnych na terenie gminy; - stopień cykliczności odbywających się imprez; - dostępność do kultury i rozrywki; - promocja imprez; - liczba uczestników imprez; - liczba zajęć pozalekcyjnych;
	2.4. Wzmacnianie więzi społecznych	- liczba funkcjonujących świetlic; - liczba i jakość placówek kulturalnych i sportowych w gminie; - liczba budynków spełniających funkcje kulturalne; - popularność organizowanych wydarzeń kulturalnych;

3. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości		- liczba i zasięg organizowanych zajęć pozalekcyjnych;
	3.1. Promocja gospodarcza gminy	- powierzchnia terenów z przeznaczeniem pod inwestycję; - stopień uzbrojenia tych terenów w infrastrukturę techniczną; - liczba pozyskanych inwestorów; - liczba przeprowadzonych akcji promujących walory inwestycyjne gminy; - liczba mieszkańców korzystających z usług elektronicznych;
	3.2. Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorstw (inwestycji),	- stopień konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców w stosunku do przedsiębiorców z zewnątrz; - liczba zrealizowanych inwestycji; - liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy; - liczba nowo powstałych przedsiębiorstw; - dynamika powstawania nowych przedsiębiorstw; - ilość udzielonego wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczej;
	3.3. Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy	- liczba bezrobotnych, w szczególności ludzi młodych i kobiet; - wskaźnik zatrudnienia; - wysokość bezrobocia wśród absolwentów szkół; - liczba uczniów w placówkach szkolnictwa dla dorosłych; - liczba zorganizowanych i przeprowadzonych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe; - liczba nowo utworzonych miejsc pracy na terenie gminy; - liczba osób, które założyły własną pozarolniczą działalność gospodarczą; - ilość udzielonego wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczych;
	3.4. Wsparcie rolnictwa	- liczba zmodernizowanych gospodarstw; - liczba złożonych wniosków o dofinansowanie obszarów wiejskich; - dochodowość gospodarstw;
	3.5. Wspieranie działań z zakresu rozwoju turystyki (agroturystyki)	- liczba podmiotów zajmujących się działalnością turystyczną; - jakość atrakcji turystycznych i stopień ich wyeksponowania; - liczba miejsc noclegowych; - liczba obiektów gastronomicznych; - dostępność obiektów noclegowo-gastronomicznych; - liczba nowo wybudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej;

		- liczba osób odwiedzających stronę internetową gminy Brąszewice; - liczba podmiotów zajmujących się agroturystyką; - liczba nowo powstałych gospodarstw agroturystycznych;
4. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	4.1. Usprawnienie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska naturalnego	- liczba obiektów, w których przeprowadzono termomodernizację; - liczba programów nauczania zawierających zagadnienia z zakresu edukacji ekologicznej; - ilość środków pozyskanych na poprawę stanu środowiska naturalnego;
	4.2. Udoskonalenie systemu gospodarki odpadami	- liczba osób fizycznych i prawnych prowadzących selektywną zbiórkę odpadów stałych; - liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci; - wysokość osiąganych parametrów gospodarki odpadami; - udział odpadów podlegających odzyskowi; - wskaźnik śmieci segregowanych;
	4.3. Zwiększanie wykorzystania alternatywnych źródeł energii	- liczba kampanii informacyjnych propagujących wykorzystanie alternatywnych źródeł energii; - udział wykorzystania odnawialnych źródeł energii w całkowitych pozyskiwaniu energii; - liczba inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii;
	4.4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska naturalnego	- liczba zidentyfikowanych źródeł wysokiej emisji; - liczba wdrożonych systemów monitorowania stanu środowiska; - liczba uzdatnionych studni głębinowych; - wskaźnik emisji zanieczyszczeń; - liczba zidentyfikowanych źródeł emisji zanieczyszczeń; - liczba realizowanych programów środowiskowych;

VIII. PLAN INWESTYCYJNY

Plan zadań priorytetowych

Nazwa zadania	Zgodność zadania z celami dokumentu	Oczekiwane rezultaty
1. Budowa siedziby Urzędu Gminy	1. Rozwój przestrzenny gminy; 1.3. Kształtowanie ładu przestrzennego; 1.5. Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej;	- budowa nowego obiektu użyteczności publicznej; - zwiększenie dostępności urzędu; - lepszy stan techniczny obiektu; - wzrost zadowolenie mieszkańców;
2. Budowa Gminnego Domu Kultury	1. Rozwój przestrzenny gminy; 1.3. Kształtowanie ładu przestrzennego; 1.5. Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej; 2. Podnoszenie jakości życia mieszkańców; 2.1. Rozwój infrastruktury społecznej; 2.4. Wzmacnianie więzi społecznych;	- rozszerzenie oferty kulturalnej; - wzrost dostępu do oferty kulturalnej; - zaspokajanie potrzeb kulturalnych; - nowy wizerunek instytucji; - wzrost zadowolenia mieszkańców;
3. Zakup samochodu gaśniczo-ratowniczego	2. Podnoszenie jakości życia mieszkańców; 2.2. Zwalczanie problemów społecznych występujących wśród mieszkańców;	- lepsze wyposażenie jednostek OSP; - poprawa bezpieczeństwa;
4. Przebudowy dróg lokalnych	1. Rozwój przestrzenny gminy; 1.2. Rozwój infrastruktury drogowej w gminie;	- budowa nowych odcinków dróg i modernizacja istniejących; - poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy; - poprawa przepustowości dróg; - zwiększenie bezpieczeństwa na drogach;
5. Budowa PSZOK (Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów)	1. Rozwój przestrzenny gminy; 1.1. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej; 1.3. Kształtowanie ładu przestrzennego; 4. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy; 4.2. Udoskonalenie systemu gospodarki odpadami;	- poprawa warunków życia mieszkańców; - poprawa stanu środowiska naturalnego; - utrzymanie selektywnej zbiórki odpadów; - większa świadomość mieszkańców w kierunku segregacji śmieci; - udoskonalony system gospodarki odpadami;

Spis tabel

Tabela 1. Ludność mieszkańców gminy Brąszewice w latach 2006-2012	8
Tabela 2. Ruch naturalny ludności wg płci w gminie Brąszewice w latach 2006 – 2012	10
Tabela 3. Migracje na pobyt stały z podziałem na miasto i wieś w gminie Brąszewice w latach 2006 – 2012	10
Tabela 4. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Brąszewice w latach 2006 – 2012.....	13
Tabela 5. Informacje o stanie bezrobocia na terenie gminy	15
Tabela 6. Wodociągi na terenie gminy Brąszewice w 2012 roku	23
Tabela 7. Zbiorcze zestawienie odpadów gminy Brąszewice w latach 2006-2012	25
Tabela 8. Wykaz podmiotów gospodarczych według sekcji w latach 2010-2013.....	27
Tabela 9. Użytkowanie gruntów wg Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku (w ha).....	29
Tabela 10. Placówki oświatowe na terenie gminy Brąszewice.....	34
Tabela 11. Liczba uczniów (oraz absolwentów) w placówkach oświatowych w gminie.....	34
Tabela 12. Powody, liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2010-2012 ...	38
Tabela 13. Wsparcie udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	39
Tabela 14. Środki gminne przeznaczone na pomoc społeczną	39
Tabela 15. Dochody i wydatki budżetu gminy 2006 – 2012 (w zł)	41
Tabela 16. Środki pozyskane z Unii Europejskiej	41
Tabela 17. Inwestycje zrealizowane ze środków unijnych przez gminę Brąszewice w latach 2008-2014	42
Mocne i słabe strony gminy	44
Szanse i zagrożenia gminy	45
Wskaźniki realizacji celów strategicznych oraz odpowiadających im działań.....	69
Plan zadań priorytetowych	73

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Brąszewice w latach 2006-2012	9
Wykres 2. Migracje w gminie Brąszewice w latach 2006-2012.....	11
Wykres 3. Struktura wiekowa ludności wg zdolności do pracy w gminie Brąszewice w latach 2006-2012 (wg wieku ekonomicznego)	11
Wykres 4. Ludność gminy Brąszewice wg poziomu wykształcenia (dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku).....	12
Wykres 5. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Brąszewice w latach 2006 – 2012	14
Wykres 6. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem (w %)	23

Wykres 7. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych.....	26
Wykres 8. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Brąszewice w 2013 roku.....	28
Wykres 9. Struktura liczby gospodarstw wg Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku	30
Wykres 10. Udział środków budżetu na zadania inwestycyjne planowane i wykonane w latach 2009-2013	43

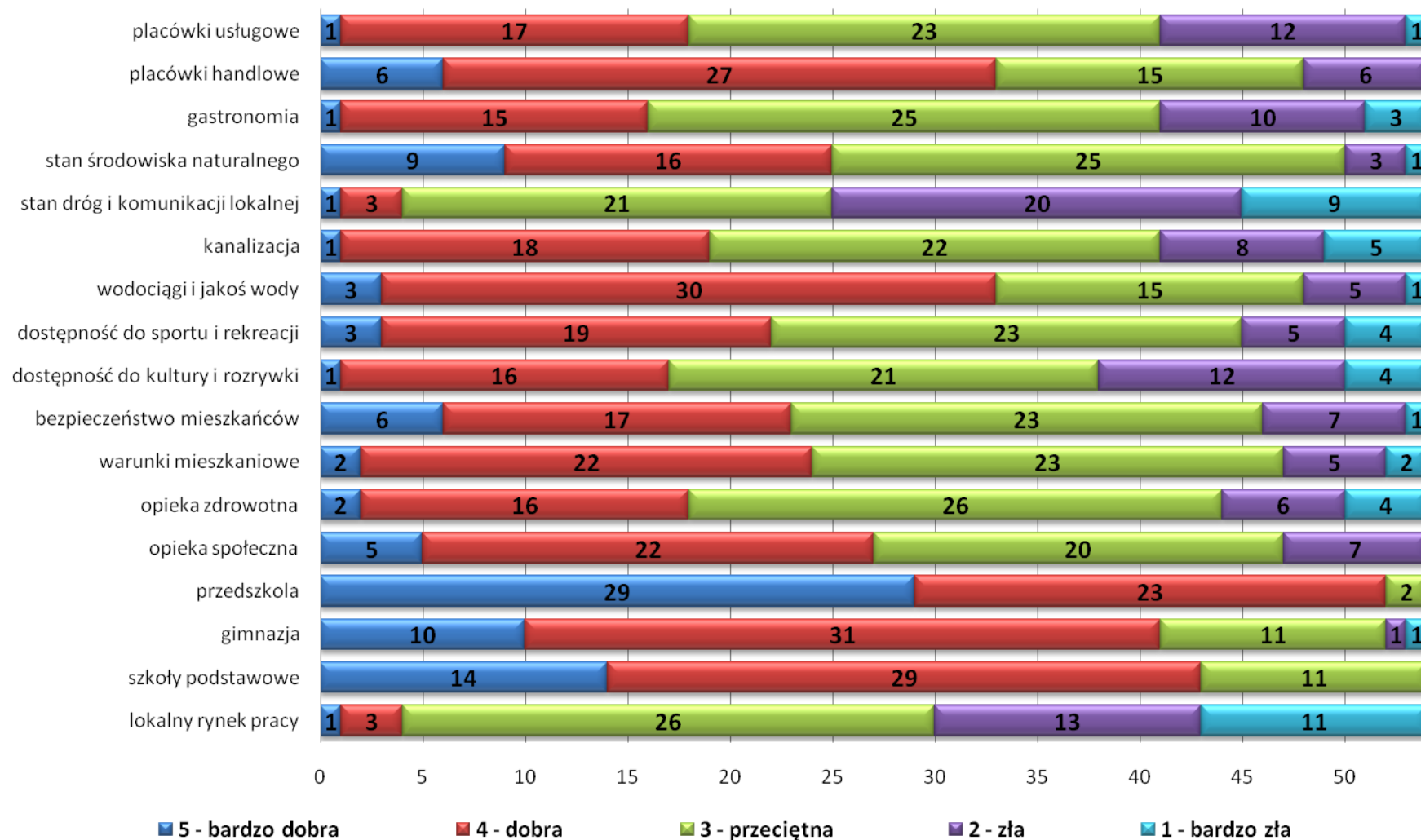
Spis rycin

Rycina 1. Położenie gminy Brąszewice	5
Rycina 2. Gmina Brąszewice	6
Rycina 3. Sołectwa na terenie gminy Brąszewice.....	7
Rycina 4. Koła łowieckie gminy Brąszewice.....	16
Rycina 5. Szlak rowerowy – Sieradzka eSka	32
Drzewo celów.....	48
Opis celów	49

Załącznik: Wyniki ankiety

Ocena warunków życia w gminie Brąszewice

Istotność działań dla mieszkańców i rozwoju gminy

